

De artikelen 181 tot en met 185 komen te luiden:

Artikel 181

1. De officier van justitie kan vorderen dat de rechter-commissaris met het oog op de opsporing van een strafbaar feit onderzoekshandelingen verricht. Hij geeft daarbij een omschrijving van het feit waarop het onderzoek betrekking dient te hebben en van de door hem gewenste onderzoekshandelingen. De vordering wijst indien deze bekend is de verdachte aan.
2. De rechter-commissaris beslist bij een met redenen omklede beschikking.
3. De rechter-commissaris doet de vordering van de officier van justitie en zijn beslissing daaromtrent, indien deze bekend is aan de verdachte toekomen, tenzij het belang van het onderzoek zich daartegen verzet.

Artikel 182

1. Een persoon die als verdachte van een strafbaar feit is verhoord, of die reeds terzake van een strafbaar feit wordt vervolgd, kan de rechter-commissaris verzoeken dienaangaande onderzoekshandelingen te verrichten.
2. Het verzoek wordt schriftelijk gedaan en gericht aan de rechter-commissaris in wiens rechtsgebied de vervolging plaatsvindt of waar het verhoor heeft plaatsgevonden.
3. Het verzoek behelst een opgave van het feit en van de onderzoekshandelingen die door de rechter-commissaris dienen te worden verricht, en is met redenen omkleed. De rechter-commissaris zendt de officier van justitie onverwijld een afschrift van het verzoek. De officier van justitie kan schriftelijk zijn zienswijze mededelen omtrent het verzoek.
4. De rechter-commissaris kan de verdachte horen omtrent het verzoek. De verdachte kan zich daarbij door een raadsman doen bijstaan. De rechter-commissaris stelt de officier van justitie op de hoogte van de tijd en plaats van het horen. De officier van justitie is bevoegd bij het horen aanwezig te zijn en de nodige opmerkingen te maken.
5. De rechter-commissaris beslist zo spoedig mogelijk over het verzoek. De beschikking is met redenen omkleed en wordt schriftelijk ter kennis van de verdachte en de officier van justitie gebracht. In geval van toewijzing van het verzoek, vermeldt de beschikking het feit waarop het onderzoek betrekking heeft en verricht de rechter-commissaris zo spoedig mogelijk de verzochte onderzoekshandelingen.
6. Indien de rechter-commissaris weigert de door de verdachte gewenste onderzoekshandelingen te verrichten, kan de verdachte binnen veertien dagen een bezwaarschrift indienen bij de rechtbank.
7. Indien de verdachte in voorlopige hechtenis is gesteld, kan de rechter-commissaris indien hij dit noodzakelijk acht, ten aanzien van het feit waarvoor de voorlopige hechtenis is bevolen, ambtshalve onderzoekshandelingen verrichten. Hij doet van zijn beslissing om onderzoekshandelingen te verrichten onverwijld mededeling aan de officier van justitie en aan de verdachte, onder vermelding van de betreffende onderzoekshandelingen en het feit waarop deze betrekking hebben.

Artikel 183

1. In het kader van een uit hoofde van de artikelen 181 of 182 ingesteld onderzoek, kan de verdachte schriftelijk wensen tot onderzoek kenbaar maken aan de rechter-commissaris. De rechter-commissaris doet de officier van justitie een afschrift van het verzoek toekomen.
2. De rechter-commissaris beslist bij een met redenen omklede schriftelijke beschikking die hij doet toekomen aan de verdachte en tevens in afschrift aan de officier van justitie.
3. Indien de rechter-commissaris weigert de door de verdachte gewenste onderzoekshandelingen te verrichten, kan de verdachte binnen veertien dagen een bezwaarschrift indienen bij de rechtbank.

Artikel 184

1. Indien de rechter-commissaris van zijn beslissing mededeling doet om in een zaak op grond van de artikelen 181 tot en met 183 onderzoekshandelingen te verrichten, doet de officier van justitie hem zo spoedig mogelijk een afschrift van de processtukken toekomen. De officier van justitie informeert de rechter-commissaris die onderzoekshandelingen verricht, uit eigen beweging of op diens verzoek, over het verloop van het opsporingsonderzoek.

2. De rechter-commissaris verstrekt de officier van justitie op diens vordering, of ambtshalve, schriftelijk inlichtingen over de door hem verrichte of te verrichten onderzoekshandelingen. Op diens verzoek, of ambtshalve, verstrekt de rechter-commissaris tevens schriftelijk inlichtingen aan de verdachte, tenzij het belang van het onderzoek zich hiertegen verzet.

Artikel 185

1. Indien de rechter-commissaris dit voor het goede verloop van het onderzoek noodzakelijk acht, roept hij de officier van justitie en de verdachte op voor hem te verschijnen, teneinde de stand van zaken in het onderzoek te bespreken.

2. De rechter-commissaris kan ten behoeve van het goede verloop van het onderzoek, bij gelegenheid van of in aansluiting op de regiebijeenkomst bedoeld in het eerste lid, de officier van justitie en de verdachte een termijn stellen voor het indienen van een vordering of verzoek tot verrichten van onderzoekshandelingen, of voor de onderbouwing daarvan.

De heer Schols is werkzaam als rechter-commissaris bij het kabinet van de rechtbank Rotterdam.

Onderstaande antwoorden zijn verkregen tijdens het interview dat heeft plaatsgevonden op 15 oktober 2012.

1. In wat voor soort zaak is de regiebijeenkomst georganiseerd?

De eerste regiebijeenkomst heeft plaatsgevonden in een megazaak. De tweede regiebijeenkomst heeft plaatsgevonden in een grote en gecompliceerde zaak.

2. Met welk doel zijn de regiebijeenkomsten georganiseerd?

In de ene zaak is deze georganiseerd met het oog op het bespreken van de stand van zaken en om een inschatting te maken van de tijd die wij nodig zouden hebben om het onderzoek uit te voeren. De andere zaak lag al voor langere tijd stil. In die zaak is de bijeenkomst georganiseerd om te kijken wat men nog van mij als rechter-commissaris verwachtte en wat ik nog van hen kon verwachten.

3. Is het doel wat u voor ogen had met de regiebijeenkomst bereikt?

In de eerste zaak is naar aanleiding van de regiebijeenkomst een strakke planning gemaakt voor het horen van de opgegeven getuigen.

In de tweede zaak heeft het als resultaat gehad dat het OM en de verdediging, buiten mijn aanwezigheid om, hebben besloten een schikking overeen te komen.

4. Op welke wijze zijn de partijen benaderd om deel te nemen aan een regiebijeenkomst en hoe hebben zij gereageerd op de organisatie hiervan?

De partijen zijn telefonisch benaderd, ook om uit te leggen wat het doel was en wat de regiebijeenkomst precies in zou houden, omdat dit vrij nieuw was. Alle partijen hebben hier enthousiast op gereageerd.

5. Welke zaken zijn besproken tijdens de regiebijeenkomst?

In de eerste zaak is vooral naar de voortgang van het onderzoek gekeken. In de tweede zaak waren wat resultaten geboekt en ging het er om hoe men nu verder wilde gaan. De nadruk heeft hier gelegen op die resultaten en de stand van zaken op dat moment.

6. Zijn tijdens de bijeenkomsten ook onderzoekswensen kenbaar gemaakt waar u een beslissing over hebt genomen?

Alleen in de eerste zaak waren onderzoekswensen aan de orde. Die zaak was echter terugverwezen door de meervoudige kamer. Omdat het een gesloten terugverwijzing betrof, was het in die zaak dan ook niet aan mij om een beslissing te nemen over deze onderzoekswensen. In de tweede zaak waren er al onderzoekswensen gedaan. Dit betrof het horen van getuigen in het buitenland, dat naar verwachting niet of erg moeilijk gerealiseerd kon worden. Als rechter-commissaris heb ik daarom, met goedkeuring van OM en verdediging, besloten geen uitvoering te geven aan het horen van die getuigen.

7. Zijn er tijdens de regiebijeenkomst afspraken gemaakt? Zo ja, zijn deze nagekomen?

In de eerste zaak is er een streefdatum afgesproken waarbinnen het onderzoek bij het kabinet afgerond zou moeten zijn.

8. Denkt u dat de regiebijeenkomst, in het kader van de nieuwe Wet versterking positie rechter-commissaris, kan bijdragen aan een snellere afdoening van de zaak?

Niet per definitie, maar het kan wel bijdragen. Dit zal niet altijd het geval zijn. Ik denk in ieder geval dat er een positieve prikkel vanuit gaat. Ik denk dus dat het in een deel van de zaken wel zal bijdragen, maar ik denk ook dat er zaken blijven waarin dit niet het geval zal zijn.

Mevrouw Geurts – de Veld is werkzaam als rechter-commissaris bij het kabinet van de rechtbank Rotterdam.

Onderstaande antwoorden zijn verkregen tijdens het interview dat heeft plaatsgevonden op 02 november 2012.

1. In wat voor soort zaak heeft u de regiebijeenkomst georganiseerd?

De regiebijeenkomst is georganiseerd in een zogenoemde megazaak met meerdere verdachten en een omvangrijk dossier. Het ging om drugsfeiten.

2. Heeft u zelf het initiatief genomen om die regiebijeenkomst te organiseren? Zo ja, waarom?

Ik heb zelf het initiatief genomen die regiebijeenkomst te organiseren. De reden daarvoor was dat er twaalf verdachten waren met ieder een eigen advocaat. Zij hadden allerlei onderzoekswensen en er werd aangegeven dat zij nog niet alle onderzoekswensen kenbaar konden maken, omdat zij niet beschikte over het volledige dossier en ook omdat zij het dossier niet overzichtelijk vonden. Omdat er over het dossier werd gemopperd en omdat er allerlei soorten onderzoekswensen waren, leek het handig om dit samen met de officier van justitie en alle advocaten te bespreken.

3. Heeft u zelf de partijen hiervoor benaderd? Zo ja, hoe heeft u dit gedaan.

De partijen zijn vanuit mij benaderd en hen is een uitnodiging verstuurd.

4. Hoe hebben de partijen gereageerd op de organisatie van de regiebijeenkomst?

We hebben in de uitnodiging gevraagd of iedereen bij deze regiebijeenkomst aanwezig wilde zijn en dit wilden zij wel.

5. Wat is er tijdens de regiebijeenkomst besproken?

Ik heb de partijen eerder al een brief gestuurd waarin ik had verzocht hun onderzoekswensen kenbaar te maken. De onderzoekswensen hebben zij voorafgaand aan de regiebijeenkomst per brief kenbaar gemaakt. De regiebijeenkomst is begonnen met een rondje langs alle advocaten om hun de gelegenheid te geven de onderzoekswensen eventueel nog toe te lichten. Een aantal advocaten heeft dit gedaan. Er zijn verder geen nieuwe onderzoekswensen ingediend.

6. Wat is er verder besproken?

Na de toelichting van de advocaten heeft de officier van justitie de gelegenheid gekregen zijn standpunt kenbaar te maken. In vervolg daarop hebben de advocaten de gelegenheid gekregen om op dat standpunt te reageren. Vervolgens heb ik mijn eigen standpunten kenbaar gemaakt. Omdat het dossier nog niet helemaal compleet was en het bij de advocaten tot onduidelijkheid leidde is dat ook besproken. Omdat ik zelf wel een compleet en mooi samengevat dossier van de officier van justitie had gekregen, was het voor mij niet duidelijk waar de onduidelijkheden betreffende het dossier bij de advocaten vandaan kwamen. Op de bijeenkomst bleek dat de advocaten telkens een gedeelte van het dossier hadden ontvangen, waardoor het voor de advocaten niet duidelijk was of het dossier dat zij hadden het gehele dossier betrof. Dit resulteerde er in dat de officier van justitie heeft aangegeven dat aan iedere advocaat opnieuw een compleet dossier verstrekt zou worden.

7. Heeft u tijdens de regiebijeenkomst beslissingen genomen ten aanzien van de aangedragen onderzoekswensen?

Er waren flink wat verzoeken om getuigen te horen. Ten eerste waren dat medeverdachten die in elkaars zaak gehoord moesten worden als getuige. Ten tweede waren dat verzoeken om andere getuigen te horen. Omdat het complete dossier nog een keer aan de advocaten

verstrekt zou worden en ik de advocaten na de regiebijeenkomst nog de gelegenheid wilde geven het dossier te bestuderen op punten die zij belangrijk vonden, heb ik tijdens de regiebijeenkomst wel de beslissing genomen dat de medeverdachten allemaal als getuige in elkaars zaak gehoord zouden worden. De andere beslissingen heb ik nog aangehouden, ook omdat ik daar zelf nog over wilde nadenken en omdat er eventueel nog een verandering in standpunten bij de verdediging zou kunnen plaatsvinden naar aanleiding van het nieuwe dossier.

8. Zijn er tijdens de regiebijeenkomst onderzoekswensen door u afgewezen?

Er zijn geen onderzoekswensen afgewezen. Er waren wel een aantal andere getuigen gevraagd door een advocaat. Die vond ik op het eerste gezicht niet zo relevant, dus dat hebben we besproken. Ik vroeg me af wat de relevantie van die verhoren was. Dat heeft de advocaat vervolgens toe kunnen lichten. Dat waren getuigen die helemaal nog niet waren gehoord. Ik heb toen aangegeven dat het mij een goed idee leek dat de politie eerst met die mensen zou gaan praten. Omdat ik voor mezelf na de bijeenkomst eerst op een rijtje wilde zetten wat er precies was besproken en wat de standpunten waren, heb ik daar later een beslissing over genomen.

9. Zijn er tijdens de regiebijeenkomst afspraken gemaakt met betrekking tot de termijn waarbinnen de officier van justitie het dossier moest verstrekken of andere afspraken?

De officier van justitie heeft zelf toegezegd te zullen bezien of aan de advocaten opnieuw het dossier verstrekt zou kunnen worden. Hiervoor is geen termijn gesteld. De afspraak die daarover is gemaakt is ook nagekomen, in die zin dat aan de advocaten een nieuw dossier is verstrekt. Daarnaast is aan de advocaten de gelegenheid geboden om aan de hand van dat nieuwe dossier een en ander opnieuw te bestuderen en daaropvolgend een verandering in hun standpunten kenbaar te maken.

10. Is er een proces-verbaal opgemaakt van de regiezitting?

Er is een proces-verbaal opgemaakt dat de gang van zaken tijdens de regiebijeenkomst weergeeft en waarin opgenomen is wat er allemaal is besproken.

11. Denkt u dat de bijeenkomst een positief effect heeft gehad op een snellere afdoening van de zaak?

Ik denk wel dat we de zaak hiermee snel aan hebben kunnen pakken. Via collega's heb ik gehoord dat de officier van justitie er ook tevreden mee was, meerdere officieren hebben het bij andere collega's nog verschillende keren als voorbeeld genoemd. Volgens mij heeft de zaak daardoor wel snel behandeld kunnen worden.

12. Denkt u dat het organiseren van een regiebijeenkomst in andere zaken ook een positief effect kan hebben op een snellere afdoening?

Ja, maar dan denk ik vooral aan grote zaken met een omvangrijk dossier. Het kan zeker als er veel verschillende punten spelen. Als er niet zo heel veel onderzoek is of als er niet zoveel meer ter discussie staat, dan acht ik het niet zo nodig. Als er nog veel verschillende onderwerpen spelen dan denk ik wel dat het nuttig kan zijn om te proberen daar afspraken over te maken en om elkaars standpunt daarover aan te horen.

Opleiding

1980, Nederlands recht aan de Universiteit van Amsterdam
RAIO

Ervaring

Mevrouw van Mourik is sinds 2004 werkzaam in het strafrecht als strafrechter. Zij is zowel voorzitter van de meervoudige kamer als politierechter. Daarnaast is zij van 2010 tot en met 2011 rechter-commissaris geweest.

Nevenfuncties

Voorzitter van de klachtencommissie van Jellinek.

Onderstaande antwoorden zijn verkregen tijdens het interview dat heeft plaatsgevonden op 09 november 2012.

1. Wat vindt u van de introductie van een regiebijeenkomst in het vooronderzoek?

Ik vind het veel logischer dat de regiebijeenkomst wordt georganiseerd onder leiding van de rechter-commissaris. Hij kan dit beter plannen, omdat zijn agenda dit meer toelaat. Het houden van een pro-formazitting kost veel meer tijd en capaciteit. De zittingscombinatie moet zich inhoudelijk verdiepen in de materie en ziet die zaak niet altijd meer terug tijdens de inhoudelijke behandeling. Ik vind het dan ook een goed idee. Als voorzitter van de meervoudige kamer heb ik een pro-formazitting vaak ervaren als onnodig formeel. Als je als meervoudige kamer moet beslissen over de verlenging van de voorlopige hechtenis, dan is het logisch dat je ook beslissingen neemt over onderzoekswensen. Dit doorkruist echter op een vervelende manier het tijdspad van de rechter-commissaris, omdat hij beslist over onderzoekswensen. Hierdoor kan bij de verdediging de indruk ontstaan dat zij ook nog een keer bij de meervoudige kamer haar zegje kan doen. Dit is onwenselijk en het lijkt mij dan ook veel logischer dat de rechter-commissaris de regie houdt.

2. Denkt u dat het organiseren van een regiebijeenkomst voor al het soort zaken zinvol is?

Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Het zal niet altijd zinvol zijn. Vooral in zaken waarin de verdachte voorlopig is gehecht, zou het goed zijn. In dat soort zaken kan al snel blijken dat er nog (veel) onderzoek uitgevoerd dient te worden.

3. Denkt u dat de regiebijeenkomst in de praktijk aan zijn doel tegemoet zal komen, namelijk het 'panklaar' aanbrengen van de zaak op zitting en berechting binnen een redelijke termijn?

Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Ik denk dat bijna elke zaak waar een rechter-commissaris bij betrokken is geweest 'panklaar' is. Het oponthoud bestaat meestal bij zaken waarin in eerste instantie geen betrokkenheid van de rechter-commissaris is geweest. Vaak zie je dan dat er geen onderzoekswensen zijn ingediend en de verdachte wisselt van advocaat. De nieuwe advocaat dient dan, vaak terecht, wel onderzoekswensen in. Ik denk dat daar de meeste aanhoudingen uit voortvloeien en ben bang dat je dit niet met een regiebijeenkomst kunt ondervangen.

4. Welke rol dient de rechter-commissaris volgens u te vervullen tijdens de bijeenkomst?

Een sturende rol vind ik gevaarlijk, omdat dit de objectiviteit van de rechter-commissaris zou kunnen beïnvloeden. Hij zou dan als het ware mee procureren en daar moet je voorzichtig mee zijn. Tenzij het heel evident is dat iets boven water moet komen, bijvoorbeeld bij technisch onderzoek of persoonlijkheidsonderzoek. Het is denk ik belangrijk dat op de regiebijeenkomst een informele sfeer heerst. Dit nodigt volgens mij meer uit voor het indienen van onderzoekswensen van voornamelijk de kant van de verdediging.

5. Zou er volgens u verslaglegging plaats moeten vinden tijdens de regiebijeenkomst? Zo ja, hoe zou die verslaglegging er volgens u uit moeten zien?

Ik vind dat er verslaglegging moet plaatsvinden in de vorm van een proces-verbaal van bevindingen. Dit is ook belangrijk voor de zittingsrechters, zodat zij weten wat er tijdens de bijeenkomst is besproken.

6. Voor zover er in de praktijk niet optimaal aan het doel van de regiebijeenkomst tegemoet kan worden gekomen, wat zou er volgens u dan aangepast kunnen worden om dit wel te bewerkstelligen?

Ik heb als rechter-commissaris zelf nooit het idee gehad dat ik iets niet kon doen wat ik wel graag zou willen. Ik kan dan ook niet bedenken wat er in de regeling aangepast zou kunnen worden.

7. Vindt u het wenselijk om de verdediging te binden aan de regiebeslissingen van de rechter-commissaris? Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet?

Ik kan geen praktijksituatie bedenken waarvan ik denk dat er iets nodig is de verdediging ergens aan te verbinden. Tevens zie ik hier geen mogelijkheid voor. Wel zie ik de noodzaak van een goede communicatie tussen alle partijen. Ik ben bang dat hoe harder je probeert de verdediging te binden, hoe groter het probleem uiteindelijk kan worden.

Wel zie ik mogelijkheden als het gaat om termijnen. Wanneer de verdediging de termijn voorbij heeft laten gaan om onderzoekswensen in te dienen, dan heeft zij naar mijn mening haar beurt voorbij laten gaan. Mochten er dan toch nog wensen tot aanvullend onderzoek kenbaar gemaakt worden, dan zal dit (meestal) toch uitgevoerd worden en ben je niet veel opgeschoten.

8. Welk criterium zou de zittingsrechter volgens u moeten toepassen in praktijksituatie I en waarom? Welk criterium zou de zittingsrechter volgens u moeten toepassen in de variatie op praktijksituatie I en waarom? Welk criterium zou de zittingsrechter volgens u moeten toepassen in praktijksituatie II en waarom?

Wanneer de onderzoekswensen binnen de in artikel 263 Sv gestelde termijn zijn ingediend, dan zal het verzoek beoordeeld moeten worden aan de hand van het verdedigingsbelang. Ik zie geen enkele reden om in deze situatie een ander criterium toe te passen, omdat dit in de wet nou eenmaal zou geregeld is.

9. Wat zou u er van vinden als de regeling die is opgenomen in artikel 315 Sv voor zaken waarin een regiezitting heeft plaatsgevonden, naar analogie toegepast wordt voor zaken waarin een regiebijeenkomst heeft plaatsgevonden? Dit betekent dat nieuwe of herhaalde verzoeken die eerder afgewezen zijn aan de hand van het noodzakelijkheids criterium worden getoetst. Denkt u dat door toepassing van deze regeling de verdediging in zijn belangen wordt geschaad?

Ik denk dat dit een goede mogelijkheid zou kunnen zijn. Het is dan wel erg belangrijk dat er goede verslaglegging van de bijeenkomst plaatsvindt. Ik denk niet dat de verdediging hierdoor in haar belangen wordt geschaad, omdat hier naar mijn mening heel zorgvuldig mee omgegaan wordt. Ook omdat naar mijn mening het verschil tussen het verdedigingsbelang en het noodzakelijkheids criterium in de praktijk niet heel groot is.

Opleiding

1992, Nederlands recht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam
Interne cursussen bij de Rechtbank

Ervaring

De heer Mul is na de afronding van zijn studie in 1992 bij de Erasmus Universiteit blijven werken op het gebied van het strafrecht. In 1999 promoveerde hij aan deze universiteit. Enkele jaren later is hij bij de strafsector van de rechtbank gaan werken, als politierechter en voorzitter van de meervoudige strafkamer. Sinds vijf jaar is hij bij de rechtbank te Rotterdam werkzaam als rechter-commissaris, waarvan de laatste 1,5 jaar als coördinerend rechter-commissaris.

Nevenfuncties

- Schrijver voor Tekst&Commentaar, Strafrecht en Strafvordering;
 - Schrijver voor Sdu Commentaar, Strafrecht en Strafvordering;
 - Schrijver voor Het Handboek Strafzaken;
 - Docent bij het opleidingsinstituut voor de rechterlijke macht (SSR);
 - Landelijk projectleider van het implementatieproject Wet versterking positie rechter-commissaris.
-

Onderstaande antwoorden zijn verkregen tijdens het interview dat heeft plaatsgevonden op 14 november 2012.

1. Wat vindt u van de introductie van een regiebijeenkomst in het vooronderzoek?

Ik ben daar op zich wel voorstander van en blij mee. Het is niet iets wat helemaal nieuw is, want in de praktijk doen we het al wel zonder dat daar een expliciete wettelijke basis voor is. Met name in de grotere zaken is het vaak heel opportuun om al heel vroeg het OM en de verdediging bij elkaar te roepen, om vooruitlopend op een eerste zitting te inventariseren welke onderzoekshandelingen er alvast gedaan kunnen worden. Dat het nu in de wet komt te staan, is een bevestiging dat het in de praktijk werkt en dat we daar, meer dan tot nu toe het geval was, gebruik van moeten maken.

2. Denkt u dat het voor iedere zaak die bij de rechter-commissaris loopt zinvol is een regiebijeenkomst te organiseren?

Je kunt onmogelijk in al die zaken een regiebijeenkomst organiseren, maar dat is ook niet nodig. Het zal met name gaan om zaken die zich daar voor lenen. Dat zijn de grotere en complexere zaken. In ieder geval zaken waarin het de moeite waard is om betrokkenheid van de rechter-commissaris (verder te noemen: RC) te hebben om de zaak wat eerder zittingsrijp te krijgen.

3. Denkt u dat de regiebijeenkomst in de praktijk aan zijn doel tegemoet zal komen?

Dit is wel de bedoeling. Of dit ook gaat lukken is de vraag. Dit ligt er aan hoe je het organiseert en hoeveel ruimte je krijgt. Er zijn wat ideeën in het land die er op neerkomen dat de zittingsrechter in dat soort zaken zelf geen regie meer gaat voeren. De regie wordt dan overgelaten aan de RC en zaken worden alleen nog maar open terugverwezen. Ook zijn er ideeën dat als er door de verdediging of door het OM aanvullende onderzoekswensen gedaan worden op zitting of teruggekomen wordt op door de RC genomen beslissingen, dat de zittingsrechter dan bijvoorbeeld zegt: "Wij zijn geen appelinstantie, daarvoor kunt u naar de raadkamer". In zo'n model krijg je veel ruimte en veel armslag als RC en kan je veel doen. Maar het zal ook nog al eens zo zijn dat de zittingsrechters zullen zeggen: "Wij zijn eindverantwoordelijke, wij moeten een beslissing nemen en wij voelen ons daarom niet al te zeer gebonden aan de beslissingen van de RC". Dan is die armslag van de RC natuurlijk veel kleiner en is de zin van zo'n bijeenkomst wat minder.

4. Op het moment dat er open terugverwezen wordt naar de rechter-commissaris, kan er in dat kader dan ook een regiebijeenkomst plaatsvinden?

Dat kan zeker nog, want dat heeft de wetgever ook heel nadrukkelijk bedoeld. Als de zaak al een keer op zitting geweest is, als er al gedagvaard is of als er al een pro-formazitting geweest is, dan kan daarna nog steeds een regiebijeenkomst plaatsvinden. Daar wordt verschillend over gedacht door met name zittingsrechters of dat wel zo zinvol is. Er zijn begrijpelijkerwijs heel veel zittingsrechters die zeggen dat zodra de zaak op zitting komt de regie in hun handen komt. Dan zijn zij de instantie die bepalen welke onderzoekshandeling wel en welke niet, wanneer en waarom worden uitgevoerd, en niet meer de RC. De RC is voor de periode tot aan de zitting, maar zodra de zaak op zitting komt nemen wij het over. Als dat betekent dat je alles wat vooraf is gegaan aan die zitting nog een keer op nieuw gaat doen, anders gaat doen of terugkomt op beslissingen, dan heeft dit een wat wankelere basis. Dat kan nog alle kanten uit, het is nog niet duidelijk hoe dit precies zal gaan uitpakken.

5. Welke rol dient de rechter-commissaris volgens u tijdens een regiebijeenkomst te vervullen?

Dit is een rol van een persoon die verschillende belangen tegelijkertijd in het oog moet houden en tegen elkaar moet afwegen. Dit zijn de belangen van de verdediging die nadrukkelijk een rol spelen en de belangen van het OM (het vervolgingsbelang). Maar ook het belang van een spoedige berechting, de voortgang van de zaak en dat de zittingsrechter straks zo goed en zo snel mogelijk zijn werk kan doen. Dat kan wel eens botsen. Hoe meer we tegemoet komen aan verdedigingsbelangen, hoe meer onderzoek er dan nog gedaan moet worden, hoe langer het duurt voordat een zaak klaar is en op zitting kan komen. De RC zal al deze belangen tegen elkaar moeten afwegen en daarover beslissingen moeten nemen.

6. Moet de rechter-commissaris zich dan op de achtergrond houden, of juist een sturende rol vervullen en mogelijke gaten in het dossier aankaarten?

Hij zal zeker een sturende rol moeten vervullen. Vooral als je als RC het idee hebt dat je met die onderzoekshandelingen de zaak wat meer kunt bespoedigen. De RC moet ook anticiperen op wat de zittingsrechter van de zaak zal vinden. Als je voelt aankomen dat de zittingsrechter zal beslissen dat er nog bepaalde getuigen gehoord moeten worden, dan moet je daar vooral niet op wachten en moet je dit alvast gaan doen. Bovendien krijgt de RC er ook nog andere mogelijkheden en taken bij met betrekking tot de samenstelling van het procesdossier. Ook daarvoor geldt dat de RC een proactieve rol moet innemen en ook ambtshalve bepaalde onderzoekshandelingen moeten initiëren. Dit om ervoor te zorgen dat het dossier tijdig compleet is, onderzoek ook gedaan is, de resultaten van het onderzoek in de stukken terug te vinden is en de zaak en daarmee het hele dossier naar de zittingsrechter kan. Niet achterover leunen en afwachten totdat alles wordt aangedragen, maar echt actief of zelfs proactief optreden.

7. Zou er volgens u verslaglegging plaats moeten vinden tijdens een regiebijeenkomst? Zo ja, hoe zou deze verslaglegging er volgens u uit moeten zien?

In elk geval moet achteraf voor iedereen duidelijk zijn, en niet alleen voor de mensen die daarbij aanwezig waren, maar natuurlijk ook voor de zittingsrechter en eventueel voor de raadkamer als er appel wordt ingesteld naar aanleiding van beslissingen die tijdens zulke regiebijeenkomst zijn genomen, wat daar besproken en besloten is en waarom dat besloten is. Dus de uitkomst van zo'n regiebijeenkomst met bijbehorende motivering, zal goed op papier moeten komen te staan. Dit kan bijvoorbeeld, en misschien ook wel bij voorkeur, in de vorm van een proces-verbaal van bevindingen. Een andere manier van verslaglegging zou een beschikking kunnen zijn, waarin je de beslissingen verwoordt met de motivering daarbij. Het zal in ieder geval een officieel document moeten zijn, dus ofwel een proces-verbaal van bevindingen ofwel een beschikking, waarin de beslissing verwoord is, maar waarin ook de huishoudelijke mededelingen staan (wie waren er aanwezig op dat moment), wat is er besproken, welke beslissing is daaruit naar voren gekomen en wat zijn de argumenten voor die beslissing zowel bij toewijzing als bij afwijzing.

8. Is het volgens u wenselijk om de verdediging te binden aan de regiebeslissingen van de rechter-commissaris?

Tot op zekere hoogte zou dit wel wenselijk zijn, echter niet grenzeloos en zonder voorwaarden. Als niemand aan die beslissingen gebonden wordt, heeft het natuurlijk een stuk minder zin. Je kunt dan alleen maar wat doen als er consensus is. Er zal in de praktijk echter ook wel eens wat discussie ontstaan, een verschil van mening. Daar zul je dan in moeten beslissen na een belangenafweging. Als partijen daar vervolgens niet aan gecommitteerd zijn en zich niet houden aan die beslissingen, dan heeft het wat dat betreft wat minder zin. Je kunt dan niet zo veel meer doen als RC. Je kunt daar dan het beste een proces-verbaal van bevindingen over opmaken, waar de zittingsrechter dan weer kennis van kan nemen. Daar houdt het echter op.

9. Kan de regiebijeenkomst volgens u wel aan zijn doel tegemoet komen wanneer de verdediging niet aan de regiebeslissingen gebonden wordt?

Dit zal de praktijk moeten uitwijzen. Er is vanuit de RC's, met name die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van deze wet en die bezig zijn geweest met het maken van een plan met "wat moeten we daar nou mee en wat kunnen we daarmee in de praktijk", wel op gewezen dat het plezierig zou zijn geweest als aan de RC's met betrekking tot de regiebijeenkomst wat meer armslag en bevoegdheden zouden worden gegeven. Bijvoorbeeld om enige sanctionering in de wet te regelen in het geval partijen zich niet houden aan de uitkomst van een regiebijeenkomst. Dit is voor alsnog niet het geval.

10. Wat zou er volgens u mogelijk zijn of aangepast kunnen worden om er voor te zorgen dat de regiebijeenkomst zijn doel optimaal bereikt?

Je kunt daarbij aan verschillende dingen denken. Op het moment dat een verzoek is gedaan, waarop door de RC afwijzend is beslist dan kan datzelfde verzoek niet nogmaals gedaan worden op zitting, althans niet als er geen nieuwe feiten en omstandigheden bekend zijn geworden. In de praktijk kan een wijziging in feiten en omstandigheden echter wel het geval zijn. Dan is er misschien toch een reden om dat verzoek opnieuw te doen. Maar bij gelijkblijvende omstandigheden kan gezegd worden: "Je had dit verzoek bij de RC kunnen doen. Dit is niet gedaan, of wel gedaan, maar afgewezen. Tegen een afwijzende beslissing staat appel open bij de raadkamer. Het verzoek kan dan niet nogmaals ter zitting gedaan worden". Of waar je ook aan zou kunnen denken is, dat het verzoek wel opnieuw op zitting kan worden gedaan, maar dat dan een ander toetscriterium geldt. Bijvoorbeeld dat de zittingsrechter dan niet toetst aan het verdedigingsbelang, maar aan het noodzakelijkheidscriterium. Geen van deze mogelijkheden zijn in de wet teruggekomen. Daar zal de praktijk een oplossing voor moeten vinden. Deze zijn te bedenken, maar kunnen nog alle kanten op.

11. Welke gevolgen zouden deze mogelijkheden kunnen hebben op de procespositie van de verdediging?

De bedoeling is dat de verdedigingsbelangen met de regiebijeenkomst gediend zijn. De hele gedachte achter die wet is dubbel. Allereerst versnelling: zaken eerder zittingsklaar hebben, opdat ze eerder op zitting berecht kunnen worden en de zaak eerder afgedaan kan worden. Tegelijkertijd is het doel dat de verdedigingsbelangen meer gediend worden met deze wet. Dat de verdediging eerder en meer ingangen heeft om een rechter bij de zaak betrokken te krijgen en onderzoek te initiëren via de RC. De mogelijke keerzijde daarvan is, dat er tegen de verdediging gezegd kan worden: "Je had bij de RC je verzoek in kunnen dienen, dat heb je niet gedaan, dus kans verkeken". Een beetje gelijk als de jurisprudentie die we kennen over het gesloten stelsel van rechtsmiddelen. Als de verdachte wordt voorgeleid bij de RC dan wordt daarbij ook de rechtmatigheid van de inverzekeringstelling beoordeeld. Als je daar niet over klaagt of je klaagt er wel over maar de RC wijst die klacht af, dan kun je daar niet met succes op de zitting op terug komen. De zittingsrechter zal dan moeten zeggen dat men deze kans heeft gehad bij de RC. Zoiets zou ook mogelijk zijn in dit verband. De zittingsrechter zal dan tegen de verdediging zeggen dat deze bij de RC het verzoek om getuigen te horen had kunnen doen en dat daarmee dat stadium is gepasseerd of dat er een

ander toetscriterium geldt. De bedoeling van de wet is wel versterking van de verdedigingsbelangen, maar het zou ook anders uit kunnen pakken als deze niet heel alert is.

12. Denkt u dat door toepassing van het noodzakelijkheidscriterium het recht op een eerlijk proces op grond van artikel 6 EVRM wordt geschonden?

Dit zou niet hoeven, omdat het EHRM altijd de gehele procedure toetst. Het EHRM zal niet alleen maar inzoomen op de behandeling ter terechtzitting en vervolgens zeggen dat op de zitting een mogelijk verkeerd criterium is toegepast, dus daardoor het proces niet fair is verlopen. Het EHRM zal kijken naar het hele proces, dus van het begin tot aan het eind. Als het EHRM dan zou kunnen zien dat de verdediging wel voldoende mogelijkheden heeft gehad, zij het misschien niet op zitting maar wel daaraan voorafgaand bij de RC, dan zou het goed kunnen dat het EHRM zegt dat de gehele procedure wel fair is en voldoet aan 6 EVRM. Dit is wel een taak voor de RC om te bewaken. Als je dan toch die regisserende rol krijgt en de verdedigingsbelangen moet afwegen, dan moet je dat ook wel goed doen, zeker als op zitting andere toetsingscriteria gelden. Dan is het des te meer de taak van de RC om het verdedigingsbelang heel goed in de gaten te houden en te bewaken.

13. Ziet u het naar analogie toepassen van de regeling in artikel 315 Sv (regiezitting) als een mogelijkheid om de regiebijeenkomst meer armslag te geven? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

In theorie zou dit mogelijk zijn. De wijziging van artikel 315 Sv is destijds ingegeven tegen de achtergrond van het ontstaan van de regiezitting. Het was nadrukkelijk de bedoeling dat al op een wat eerder moment onderzoekswensen ingediend zouden worden. Dit om te voorkomen dat een zaak tijdens de inhoudelijke behandeling aangehouden zou moeten worden voor aanvullend onderzoek. Tijdens die regiezitting moeten onderzoekswensen worden afgekaart en er moeten beslissingen worden genomen die in stand blijven en waar in beginsel moeilijk op teruggekomen kan worden, zodat de regiezitting status wordt gegeven. Zoiets laat zich ook denken voor de regiebijeenkomst. Tegelijkertijd leert de praktijk dat die bepaling overwegend theoretische waarde heeft, in plaats van praktische waarde. Dit omdat het nu eenmaal zo is dat in zaken waarin een pro-formazitting plaatsvindt, het meestal gaat om grote, ingewikkelde en complexere zaken, waar ten tijde van de pro-formazitting het dossier nog helemaal niet compleet is. Het gevolg hiervan is dat er dan later weer aanvullende stukken komen. Je kunt dan niet tegen de verdediging zeggen dat wanneer zij een onderzoekswens doen naar aanleiding van een aanvullend dossierstuk, het noodzakelijkheidscriterium wordt toegepast voor de beoordeling van dat verzoek. Hierdoor zou artikel 6 EVRM wel geschonden worden. Die bepaling is bruikbaar in situaties dat het dossier al compleet is, voordat er een regiebijeenkomst plaatsvindt. Ook hierin krijgt de RC een taak om de samenstelling van het dossier te bewaken en om er voor te zorgen dat het dossier ook zo snel mogelijk compleet is. Je kunt ook wel op basis van een incompleet dossier beslissingen nemen, maar je kunt pas definitieve beslissingen op onderzoekswensen nemen als het dossier compleet is.

14. Waarom denkt u dat de wetgever de regeling van de regiebijeenkomst zo algemeen heeft gelaten?

De wetgever vindt het even moeilijk als wij het nu vinden om een goede oplossing te bedenken om de regeling concreter te formuleren. De wetgever heeft daar wel over nagedacht. Tegelijkertijd weet de wetgever ook dat je niet iedere praktijksituatie al in de wet kunt regelen en zeker niet de gevolgen. Ik denk ook dat de wetgever gedacht heeft de bepaling in ieder geval op te nemen in de wet en te kijken hoe het in de praktijk gaat en of het resultaat boekt. Al boekt het maar in 20 á 25 procent van de zaken resultaat, dan is dat toch al een flinke winst. Als in de loop van de tijd blijkt dat er toch nog wat reparaties aan te pas moeten komen, dan kan dat altijd nog, maar laten we nou niet bij voorbaat alles dichttimmeren en daarmee voor een deel ook op de stoel van de rechter gaan zitten. Laten we eerst maar eens even kijken of de mensen die hiermee aan de slag moeten gaan of ze het hiermee kunnen doen. Dat zal naar mijn vermoeden een belangrijke gedachte zijn

geweest. Dit komt ook wel een beetje naar voren uit de memorie van toelichting. Hier en daar valt wel te lezen dat het denkbaar zou zijn om dit verder uit te werken en om daar nog consequenties aan te verbinden, maar laten we voorlopig maar eerst de mensen die er mee aan de slag moeten aan zet en dan zien we wel of het werkt of niet.

15. Denkt u dat de Hoge Raad zich hier in de toekomst nog over uit zal laten?

Dat verwacht ik wel. Niet zo zeer over de tekst van de wet, maar meer over de invulling daarvan. De beslissingen van de RC worden allemaal appelabel. Daar zal de bijzondere raadkamer van de rechtbank een beslissing over kunnen nemen. Tot op zekere hoogte kan dat natuurlijk ook in cassatie worden betwist. Daar zal dan gekeken worden naar de motivering die de rechtbank gebruikt heeft. Stel dat de rechtbank of het hof een verzoek om een getuige te horen afwijst, omdat dit bij de RC ingediend had kunnen worden, of dat een verzoek aan het noodzakelijkheids criterium wordt getoetst, omdat de RC hierover eerder heeft beslist, dan kun je dit in cassatie betwisten. Je kan zeggen dat er een verkeerde maatstaf is gehanteerd. Dit zal ongetwijfeld gebeuren.

16. Ziet u wezenlijke verschillen in de toepassing van het verdedigingsbelang en het noodzakelijkheids criterium in de praktijk?

In theorie zijn die er, maar in de praktijk zijn die niet zo gek groot. Dit komt ook omdat het EHRM niet letterlijk, maar per saldo zegt dat er in ieder geval een verdedigingsbelang moet zijn. Dat betekent dat de zittingsrechter er ook wel zo naar kijkt. Een zittingsrechter zal een onderzoekshandeling waarom gevraagd wordt door de verdediging, waar ook echt een verdedigingsbelang is, ook wel snel noodzakelijk vinden. Daar zit nog wel wat ruimte in, maar die ruimte zal in de praktijk niet zo groot zijn.

17. In het advies van de Raad voor de Rechtspraak wordt een sanctie voorgesteld. In de kamerstukken is niet terug te vinden dat de minister hier op heeft gereageerd.

De minister heeft hier niet expliciet op gereageerd. Ik denk dat de minister zich daar in die zin misschien wat makkelijk vanaf heeft gemaakt. Ik denk dat hij gedacht heeft: "Laat de praktijk het eerst maar even uit zoeken". Tussen de regels door kun je lezen dat er met de voorstellen eerst ervaring opgedaan moet worden. Dan gaan we kijken of er wel of geen behoefte is aan een sanctie. Het is geen voorlopige wetgeving, maar er is wel veel aan vooraf gegaan. Het heeft lang geduurd voordat het wetsvoorstel uiteindelijk wet is geworden. Er zijn veel mensen die daar hun mening over hebben gegeven. Het is vaak aangepast. Uiteindelijk ligt er nu een wet die het resultaat is van onderhandelingen en compromissen, waarvan de minister denk ik ook gedacht heeft: "Nu even pas op de plaats". Het staat er nu misschien wat algemeen, en niet overal zijn consequenties aan verbonden, maar laat de praktijk er maar eens mee aan de slag gaan en dan kijken we na ongeveer 2 jaar of er behoefte is aan consequenties of dat de praktijk het zelf op kan lossen.

Opleiding

1986, Nederlands recht aan de Universiteit van Leiden

1993, Specialisatieopleiding straf(proces)recht

Ervaring

De heer Smit is partner bij Ten Holter Advocaten te Dordrecht. Hij heeft al meer dan 20 jaar ervaring in het strafrecht. Daarnaast is hij voormalig vice-voorzitter van de Commissie van Toezicht en voormalig voorzitter van de Beklagcommissie bij het Huis van Bewaring "De Dordtse Poorten" te Dordrecht geweest. In de periode 2007 – 2009 is hij actief geweest als Deken van de Orde van Advocaten in het Arrondissement Dordrecht.

Nevenfuncties

- Gastdocent Beroepsopleiding Nederlandse Orde van Advocaten;
- Rechter-plaatsvervanger rechtbank 's-Hertogenbosch;
- Lid werkgroep GPS (digitalisering Rechtspraak);
- Lid overleg sector strafrecht Rechtbank Dordrecht, Openbaar Ministerie en balie Organiseren inleidingen nieuwe wetgeving.

Specialistenverenigingen

- Lid van de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten;
 - Lid van de Vereniging van Strafrechtadvocaten "De Strafpleiters" in het Arrondissement Dordrecht.
-

Onderstaande antwoorden zijn verkregen tijdens het interview dat heeft plaatsgevonden op 15 november 2012.

1. Wat vindt u van de introductie van een regiebijeenkomst in het vooronderzoek?

Ik sta hier positief tegenover. Ik vind het sowieso positief dat je in een betrekkelijk vroeg stadium, en zeker als je cliënt gedetineerd zit, regie hebt. Ik denk dat die regie prima vanuit de rechter-commissaris (verder te noemen: RC) gevoerd kan worden. Ik denk ook dat het goed is dat hij het overzicht over het onderzoek heeft en bijvoorbeeld aan de officier van justitie termijnen kan stellen. Wat je nu nog wel eens in de praktijk ziet als je verzoeken doet aan de officier van justitie, is dat je niet altijd een reactie krijgt en zeker niet tijdig. Ik ben dus absoluut een voorstander van een regiebijeenkomst in het vooronderzoek.

2. Denkt u dat het organiseren van een regiebijeenkomst voor al het soort zaken zinvol is?

Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Ik denk dat het met name zinvol en van belang is voor de grotere en omvangrijkere zaken, die behandeld zullen worden door de meervoudige kamer. Ik denk niet dat het zinvol is voor politierechterzaken, waarin een aantal getuigen gehoord moeten worden. Je hebt daarin toch de mogelijkheid om je tot de RC te wenden, maar daar hoeft naar mijn mening geen regie in gevoerd te worden.

3. Denkt u dat de regiebijeenkomst in de praktijk aan zijn doel tegemoet zal komen, namelijk het 'panklaar' aanbrengen van de zaak op zitting? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Ik zou me kunnen voorstellen dat sommige zaken zich daar absoluut voor lenen. Ik kan me echter ook het probleem voorstellen wat de rol van de rechter-commissaris is op het moment dat de verdachte al gedagvaard is. Je ziet natuurlijk toch wel diverse zaken van een grotere omvang, waarin het onderzoek nog niet afgerond is als de verdachte wordt gedagvaard. In die zaken kan het tevens zo zijn dat het onderzoek bij de RC nog loopt. Je loopt dan aan tegen het probleem wie de regie heeft. Blijft de regie uitgevoerd worden door de RC of wordt de regie overgeheveld naar de meervoudig strafkamer. Dat is naar mijn mening nog wel een punt waar een oplossing voor gevonden moet worden, omdat de wet daar op dit moment niet

in voorziet. Als de regie bij de RC blijft liggen, dan denk ik dat de zaak wel eerder 'panklaar' zou kunnen zijn. Dit denk ik, omdat de RC in een eerder stadium bij de zaak betrokken is.

4. Denkt u dat de regiebijeenkomst van invloed zal zijn op de berechting binnen een redelijke termijn? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Ik kan dit illustreren aan de hand van een zaak die nu speelt. Dat is een zaak waarin de verdachten in mei zijn aangehouden. Vervolgens hebben we de eerste zitting in augustus gehad. Het eind proces-verbaal was toen nog niet beschikbaar, maar er zijn toen al wel onderzoekswensen geformuleerd en gehonoreerd door de meervoudige strafkamer. Pas geleden hebben we een tweede pro-formazitting gehad en het lijkt erop dat we afstevenen naar een derde soortgelijke zitting. Na de eerste pro-formazitting is de zaak terugverwezen naar de rechter-commissaris en heeft deze zich vervolgens in moeten lezen in het dossier en het uit te voeren onderzoek moeten plannen. Het zou denk ik heel erg wenselijk zijn als die planning in een veel eerder stadium kan plaatsvinden. Ook de advocaat heeft er namelijk geen belang bij dat zijn cliënt een jaar in voorarrest zit, voordat de zaak inhoudelijk behandeld kan worden. Je loopt hierbij wel tegen het probleem aan of, zeker in de grotere zaken, de officier van justitie tijdig een eind proces-verbaal aanlevert. Daar zie ik zeker een meerwaarde in dit verhaal, om de reden dat de RC op een gegeven moment termijnen kan gaan stellen. Vanuit het OM zullen deze termijnen gecommuniceerd moeten worden richting de politie. Ik denk dat er dan meer druk op de zaak komt te staan en dat je de stukken sneller beschikbaar hebt.

5. Voor zover er in de praktijk niet optimaal aan het doel van de regiebijeenkomst tegemoet kan worden gekomen, wat zou er volgens u dan aangepast kunnen worden om dit wel te bewerkstelligen?

Waar ik een groot probleem in voorzie, is de bezetting van het kabinet van de RC. Het kabinet heeft het nu al heel erg druk en de regiebijeenkomsten zouden die druk alleen maar kunnen vergroten. Er komt een extra taak bij en zolang er niet meer rechter-commissarissen ingezet kunnen worden, voorzie ik dat daar wel een probleem kan ontstaan. Dat zou met zich mee kunnen brengen dat het doel niet volledig behaald wordt of dat het doel compleet voorbij geschoten wordt. Een voorstel tot verbetering zou zijn, dat ervoor wordt gezorgd dat er voldoende mankracht aanwezig is om uitvoering te kunnen geven aan de wet. Wat ik daarnaast zie is dat de officier van justitie aan termijnen gebonden zal worden en dat hij zijn parket op orde moet hebben qua organisatie. Wat je nu ziet is dat dit niet altijd op orde is. Dit wordt door het parket ook erkend en daar wordt aan gewerkt, maar ik denk dat de officier van justitie beter op zijn tellen moet gaan passen en een wat strakkere regie moet gaan voeren over de politie. Hij zal ook voor de politie termijnen moeten stellen en de politie zal zich hier aan moeten houden. Ook in dit punt zie ik meerwaarde.

6. Welke rol dient de rechter-commissaris volgens u te vervullen tijdens de bijeenkomst?

Ik ben van mening dat de RC zich onafhankelijk en onpartijdig moet opstellen. Dit zou een beetje spreken tegen een actieve sturende rol. Ik vind absoluut dat de RC zijn denkbeeld mag ventileren, maar uiteindelijk gaat het om verzoeken van hetzij de verdediging hetzij de officier van justitie. Het kan zo zijn dat een punt niet onderkend wordt door de verdediging of de officier van justitie. Dan loop je het risico dat er weer allerlei verzoeken komen op de zitting. Dat is de vertragende factor in het huidige systeem. Ik kan me dan ook wel voorstellen dat de RC aandachtspunten heeft en partijen verzoekt om zich daarover uit te laten. Hij kan dan bijvoorbeeld de punten aangeven die spelen in het dossier en vragen of er op die punten nog onderzoekswensen zijn. Dit schaar ik ook onder de actieve rol van de RC. Ik zie hem daarnaast als een soort scheidsrechter die naar de verschillende verzoeken moeten luisteren en die uiteindelijk de knopen moet doorhakken. Ik geloof dus niet dat zijn rol sturend moet zijn, maar wel actief in het bewerkstelligen dat advocaten tijdig onderzoekshandeling opgeven en dat de officier van justitie tijdig voor toezending van de stukken zorg draagt. Wat in de praktijk vaak het punt voor de verdediging is, is dat zij wel zo vroeg mogelijk onderzoekswensen kenbaar willen maken, maar dat zij daarvoor het einddossier nodig hebben. Ik hecht er dan ook nog al aan dat hierin spoed betracht wordt en

dat de regie van de RC met name hierop toeziet. Hoe eerder dat eind proces-verbaal binnen is, hoe eerder je termijnen aan de verdediging kunt gaan stellen. Op basis van het dossier dat verstrekt wordt ten behoeve van de voorpleiding kan het bijvoorbeeld zo zijn dat ik helemaal niet vind dat er nader onderzoek uitgevoerd hoeft te worden. Dit kan echter veranderen wanneer in het einddossier belastende verklaringen zitten. Dan zou ik die mensen wel nog als getuigen willen horen. Vanuit de verdediging zou je dan kunnen zeggen dat je pas een eindoordeel kunt vellen met betrekking tot onderzoekswensen als het eind proces-verbaal beschikbaar is. Dit is naar mijn mening dan ook een erg belangrijk punt. Wil je dat de zaken voortvarender verlopen, dan zal primair ook de aandacht gericht moeten worden op dat eind dossier. Vanaf het moment dat de RC bij de zaak betrokken is kan hij hierin actief optreden.

7. Welke rol ziet u voor de advocaat en de officier van justitie weggelegd voor en tijdens de regiebijeenkomst?

Een absoluut winstpunt is dat je niet over een weer hoeft te gaan corresponderen om de standpunten te inventariseren. Wat je nu ziet is dat de RC bij onderzoekshandelingen eerst de standpunten gaat inventariseren. Voor je het weet ben je dan een maand verder. Dit kun je dan tijdens de regiebijeenkomst doen. De advocaat zal tijdens de bijeenkomst actief moeten optreden en zijn wensen kenbaar moeten maken. Als advocaat zul je dan ook goed beslagen ten tafel moeten komen. Je mag van een advocaat verlangen dat hij zijn onderzoekswensen goed onderbouwd. Dan kan er ter plaatste, onder regie van de RC, een discussie plaatsvinden tussen de advocaat en de officier van justitie of iets wel of niet moet gebeuren. De RC kan dan bij wijze van spreken zeggen dat hij voldoende informatie heeft om een beslissing te kunnen nemen en dat die beslissing later vernomen wordt. Voorafgaand aan de regiebijeenkomst vind ik dat zowel de advocaat als de officier van justitie, eventueel op uitnodiging van de RC, zijn visie kenbaar moet maken en aan moet geven welke onderzoekshandelingen ze hebben. Je hebt dan de basis waarop je kunt discussiëren tijdens die regiebijeenkomst. Zowel bij de regiebijeenkomst zelf, als in de voorfase wordt een actieve rol verwacht van alle participanten. Dat zie ik ook als een meerwaarde. Een advocaat moet gedwongen kunnen worden in een actievere rol en het tijdig kenbaar maken van onderzoekswensen. Je hebt op een gegeven moment de vordering tot inbewaringstelling. Op dat moment krijg je een dossier. Op basis van dat dossier kan toch alvast geïnventariseerd worden welke onderzoekswensen er zijn en kunnen die aangegeven worden bij de RC, ook als is dat nog niet het eind proces-verbaal. Dat is ook het moment waarop de RC bij de zaak betrokken wordt en dus het moment waarop je afspraken met elkaar kunt maken over hoe we de zaak gaan aanpakken. Van de officier van justitie zou je dan bijvoorbeeld kunnen vragen dat hij bij die vordering kenbaar maakt welk pad de politie bewandelt. Nu zijn er natuurlijk veel zaken waarin dit niet mogelijk is. Ik denk dat het dan goed is dat de RC van de officier van justitie een indicatie van de termijnen verneemt en hoort welk traject de politie bewandelt. Vervolgens kan hij dat mededelen aan de advocaat en aangeven dat er momenten zijn waarop de advocaat zelfstandig moet gaan reageren. De officier van justitie zal zich actiever door de politie moeten laten informeren wat het te verwachten traject is. Uitzonderingen daar gelaten denk ik dat de politie heel goed in staat is om aan te geven welk traject zij bewandelen en hoeveel tijd zij daarvoor nodig denken te hebben.

8. Zou er volgens u verslaglegging plaats moeten vinden tijdens de regiebijeenkomst? Zo ja, hoe zou die verslaglegging er volgens u uit moeten zien?

Ik vind dat er bij de regiebijeenkomst sowieso een griffier aanwezig moet zijn en dat er een verslag gemaakt moet worden van wat er besproken is op de regiebijeenkomst. Dit verslag zou in concept naar de advocaat en de officier van justitie gestuurd kunnen worden, zodat zij kunnen aangeven of zij zich in dat verslag kunnen vinden. Als men dat te bewerkelijk vindt, dan vind ik dat er zo minutieus mogelijk genoteerd moet worden en dat er de gelegenheid geboden wordt akte te vragen van bepaalde zaken. Naar mijn mening is verslaglegging onmisbaar. Ik vind ook dat je daar later altijd op kunt teruggrijpen als iets wel of niet gebeurd is ten aanzien van alle drie de partijen.

9. Wat vindt u ervan als de verdediging wordt gebonden aan de regiebeslissingen?

Ik persoonlijk heb er in zijn algemeenheid geen bezwaar tegen als een advocaat gebonden wordt aan afspraken die gemaakt zijn tijdens de regiebijeenkomst. Ik vind wel dat dit in gelijke mate voor de officier van justitie geldt. Als men iets toezegt, dan moet men deze toezegging ook waar maken en de termijn daarvoor in acht nemen. Mocht dit om wat voor reden niet haalbaar zijn, dan zul je daar de partijen over moeten informeren. De vraag is alleen welk gevolg je eraan verbindt als deze beide punten niet gebeuren. Dit is een erg moeilijk aspect. Nogmaals, ik vind dat je de advocaat aan zijn toezeggingen mag houden. Een probleem hierbij speelt echter wel op wanneer de cliënt het niet eens is met de strategie van de advocaat of een andere advocaat in de arm wil nemen. Er van uitgaande dat dit niet het geval is en de advocaat komt zijn toezeggingen niet na, dan zou je bijvoorbeeld kunnen zeggen dat de kansen zijn verspild, omdat niet tijdig getuigen zijn opgegeven en deze daarom niet gehoord zullen worden. Ik denk echter dat dit als sanctie te ver gaat. Wel ben ik in die situatie voorstander van toepassing van het noodzakelijkheids criterium in plaats van het verdedigingsbelang. Dit mede gelet op de jurisprudentie van de Hoge Raad dat er in de praktijk geen wezenlijk verschil is tussen het verdedigingsbelang en het noodzakelijkheids criterium en dat het uiteindelijk altijd zal gaan om de materiële waarheidsvinding. Door toepassing van dit criterium krijgt de rechtbank ook iets meer de gelegenheid om hun eigen mening in te brengen.

10. Welk criterium zou de zittingsrechter volgens u moeten toepassen in praktijksituatie I en waarom?

Vanuit mijn professie ben ik van mening dat het verdedigingsbelang toegepast moet worden om een dergelijk verzoek te beoordelen. Er is een rechter die naar het verzoek gekeken heeft, maar dit betreft maar één rechter. Als de verdediging in appel kan bij de raadkamer, dan zou daar voor de beoordeling van het verzoek het verdedigingsbelang gehanteerd moeten worden. Wijst ook de raadkamer het verzoek af en wordt het verzoek opnieuw aan de rechtbank voorgelegd, dan zou naar mijn mening het noodzakelijkheids criterium toegepast kunnen worden. Ook als er geen gebruik wordt gemaakt van de appellmogelijkheid bij de raadkamer, dan zou het verzoek opnieuw beoordeeld kunnen worden aan de hand van het noodzakelijkheids criterium. Ik vind namelijk dat de verdediging een steek laat vallen op het moment dat zij niet in appel gaat tegen een afwijzende beslissing, terwijl zij het gevraagde onderzoek toch uitgevoerd wil hebben. Aan het appel zou wel gekoppeld moeten worden dat de raadkamer het verzoek volledig toetst en niet dat zij marginaal de beslissing van de rechter-commissaris toetst. Of dit heel realistisch is weet ik niet, omdat in die situatie de rechter-commissaris, de raadkamer en de meervoudige strafkamer het dossier volledig moeten bestuderen. Je zou dan zeven rechters met dat dossier belasten en ik vraag mij af of dat praktisch uitvoerbaar is. Het zou voor mij echter wel de voorwaarde zijn dat op zitting het noodzakelijkheids criterium wordt toegepast. Als de advocaat echter steken laat vallen met betrekking tot die appellmogelijkheid, dan zou ik de vergelijking willen maken met artikel 410 Sv e.v.. Als je appel instelt dan kun je binnen 14 dagen onderzoekshandelingen bij het hof opgeven. Als je dit pas drie weken nadat je appel hebt ingesteld doet, dan is de wet duidelijk en geldt het noodzakelijkheids criterium bij het hof. Naar analogie van die regeling zou ik zeggen dat het noodzakelijkheids criterium toegepast zou kunnen worden. Een niet actieve advocaat wordt dan geconfronteerd met een (schijnbaar) zwakker criterium. Dit is echter alleen maar voorstelbaar als de wet op dit punt wordt aangepast. Zolang hiervoor geen wetwijziging plaatsvindt, vind ik dat men zich moet houden aan de toepassing van het verdedigingsbelang. Ik zou me die wetwijziging wel kunnen voorstellen.

11. Welk criterium zou de zittingsrechter volgens u moeten toepassen in de variatie op praktijksituatie I en waarom?

Vooropgesteld moet worden dat wanneer je een ander criterium wilt hanteren de wet op dat punt gewijzigd moet worden. Ik denk echter niet dat er een regeling komt die bepaalt dat in gevallen waarin geen wijziging in feiten en omstandigheden heeft plaatsgevonden het noodzakelijkheids criterium toegepast mag worden en in gevallen waarin dit wel heeft plaatsgevonden het verdedigingsbelang van toepassing blijft.

Dan krijg je namelijk een oeverloze discussie over wat gewijzigde omstandigheden zijn. Hier zul je naar mijn mening nooit uitkomen. Dan blijft het criterium wat mij betreft hetzelfde, namelijk het verdedigingsbelang. Anderzijds vertrouw ik de meervoudige strafkamer er op dat zij op zoek zijn naar de materiële waarheidsvinding en niet naar een veroordeling. Niemand is er namelijk bij gebaat dat iemand ten onrechte wordt veroordeeld. Het verschil tussen het noodzakelijkheidscriterium en het verdedigingsbelang lijkt groter dan het volgens de jurisprudentie is. Als je kunt beargumenteren dat er gewijzigde omstandigheden zijn die het verzoek anders maken dan wanneer de rechter-commissaris daarover oordeelde, dan zou ik wel zeggen dat de meervoudige strafkamer daar serieus mee om gaat wanneer zij toetsen aan het noodzakelijkheidscriterium.

12. Welk criterium zou de zittingsrechter volgens u moeten toepassen in praktijksituatie II en waarom?

Op basis van het huidige recht kan ik kort zijn, dan geldt gewoon het verdedigingsbelang. Nu is het wel zo dat de Hoge Raad en het EHRM op een gegeven moment gezegd hebben dat van een advocaat een actieve houding wordt verwacht. Als je geen actieve houding inneemt, dan heb je toch een serieus probleem. Het kan dan zomaar zijn dat je bepaalde verdedigingsrechten verspilt. Dat zou ook Straatsburgproof kunnen zijn. Ik denk dat je er als advocaat rekenschap van moet geven dat je actief moet zijn en als je dat niet bent dat je dan de belangen van je cliënt kunt schaden. In die context denk ik dat je best zou kunnen betogen dat het noodzakelijkheidscriterium toegepast wordt. Dan loop je echter weer tegen hetzelfde verhaal aan. Je zult dan namelijk weer uitkomen bij de vraag of de verdachte schuldig is en in die zin bij de materiële waarheidsvinding. Uiteindelijk zal het niet zo zijn dat als de advocaat zijn werk niet heeft gedaan alle onderzoekshandeling afgewezen worden. In het kader van de regie van de RC zal hij richting de advocaat duidelijk moeten maken dat er vanuit de verdediging iets moet gebeuren. Ik denk dat heel veel advocaten hier gevoelig voor zijn, maar er zullen er ook best tussen zitten die zich hier niet aan storen.

13. Kijkend naar het recht van de verdediging om zijn eigen procespositie te bepalen. In dat kader wil zij geen onderzoekswensen tijdens de regiebijeenkomst kenbaar maken. De verdediging kan hier niet toe verplicht worden. Op het moment dat hier toch rechtsgevolgen aan verbonden worden, in die zin dat het noodzakelijkheidscriterium wordt toegepast voor het beoordelen van verzoeken die eerder gedaan hadden kunnen worden, wordt de verdediging dan in dit recht beperkt?

Nee, het staat de verdediging volledig vrij een processtrategie te kiezen. Bepaalde strategieën hebben nou eenmaal consequenties. Een verdachte heeft bijvoorbeeld het recht zich op zijn zwijgrecht te beroepen. Als het aankomt op de overtuiging omdat iets onverklaarbaars niet verklaard wordt, merk je uit de jurisprudentie van de Hoge Raad dat daar van alles van gevonden mag worden en kan het zelfs in je nadeel werken. Het maken van bepaalde keuzes heeft consequenties. De vrijheid om die keuzes te maken staat wat mij betreft niet ter discussie. Ik vind wel dat een verdachte moet weten waar hij uit kan kiezen, maar daar heeft hij een advocaat voor.

14. Wat zou u er van vinden als de regeling die is opgenomen in artikel 315 Sv voor zaken waarin een regiezitting heeft plaatsgevonden, naar analogie toegepast wordt voor zaken waarin een regiebijeenkomst heeft plaatsgevonden? Dit betekent dat nieuwe of herhaalde verzoeken die eerder afgewezen zijn aan de hand van het noodzakelijkheidscriterium worden getoetst. Vindt u dat door het naar analogie toepassen van deze regeling het recht op een eerlijk proces wordt geschaad? Zo ja, waarom?

Ik denk dat dit wel een mogelijkheid is om op te nemen in de wet, voor wat betreft de regiebijeenkomst. Iedereen is gebaat bij een voortvarende behandeling van de zaak. Ik zou daar dus geen tegenstander van zijn. Je kunt in de loop van het onderzoek natuurlijk best wel zien aankomen dat er bepaalde keuzes gemaakt moeten worden voor bijvoorbeeld het wel of niet horen van getuigen. Uiteindelijk wil je echter beschikken over een eind proces-verbaal, voordat je definitieve keuzes kan en gaat maken. Gesteld dat de RC op basis van een tussentijds dossier zegt: "We gaan een regiebijeenkomst organiseren dus je moet

onderzoekswensen kenbaar maken”, dan moet je als advocaat in mijn visie wel de gelegenheid hebben om te beargumenteren dat je eventueel nog niet alle wensen kenbaar kunt maken. Dit impliceert dat de officier van justitie zich actiever op moet stellen, in die zin dat het eind proces-verbaal er snel moet komen. Wat mij betreft moet die officier van justitie ook uitsluitel geven over welke onderzoekshandelingen er nog verricht moeten worden. Wij hebben er namelijk wel belang bij dat definitieve keuzes pas gemaakt kunnen worden op het moment dat het eind proces-verbaal er is. Het feit dat die regiebijeenkomst er is en dat van de advocaat verlangd mag worden dat daar alle onderzoekswensen kenbaar gemaakt moeten worden, daar ben ik een voorstander van. Je moet als advocaat dan wel over alle informatie beschikken. Het is wat mij betreft dus wel equality of arms, in die zin dat ik vind dat iedereen over dezelfde informatie moet beschikken. Als dat het geval is, ben ik geen tegenstander van toepassing van het noodzakelijkheids criterium.

15. Als de rechter-commissaris afwijzend op een verzoek heeft beslist, kan de verdediging hiertegen in appel gaan bij de raadkamer. Wat vindt u ervan als de regeling omtrent het gesloten stelsel van rechtsmiddelen voor regiezaken wordt toegepast, in die zin dat het verzoek niet opnieuw ter terechtzitting gedaan kan worden omdat dit stadium reeds gepasseerd is? Vindt u dat daardoor het recht op een eerlijk proces wordt geschaad? Zo ja, waarom?

Dat systeem vind ik te rigide en daar zou ik geen voorstander van zijn. Aan de hand van een voorbeeld zal ik dat toelichten. Ik heb gevraagd om getuige A te horen en de RC wijst dat af. Dat doet hij eigenlijk met een redenering die niet heel onlogisch klinkt en waar ik bij de raadkamer niet veel tegenin kan brengen. Ondertussen heeft mijn cliënt mij verteld dat er nog wel wat andere mensen zijn die een getuigenverklaring kunnen afleggen en dat als ik die verklaringen heb de verklaring van getuige A toch van belang wordt. Ik zou me kunnen voorstellen dat ik die gegevens of die verklaringen echter niet heb voordat de behandeling bij de raadkamer plaatsvindt, maar dat ik die verklaringen wel heb als ik bij de meervoudige strafkamer zit. Vervolgens zou ik aan de hand van die stukken de rechtbank er van kunnen overtuigen dat die getuige A toch gehoord zou moeten worden. Er kunnen dan ook diverse oorzaken zijn waarom ik geen appel bij de raadkamer instel, maar waardoor ik nog geen afstand heb gedaan van het horen van die getuige. Ik vind dan ook dat de toetsing door de meervoudige strafkamer er moet blijven. Je hebt het namelijk wel over het college dat uiteindelijk de beslissing moet nemen en ik vind dat dit college de mogelijkheid moet hebben om zich te laten overtuigen dat de getuige toch nog gehoord moet worden. De meervoudige strafkamer zou in die situatie wel kritischer kunnen zijn met het beoordelen van dat verzoek, door toepassing van het noodzakelijkheids criterium. De beschikking van de RC zou wel betrokken kunnen worden bij de beoordeling van het verzoek. Puur juridisch redenerend zou ik denken dat toepassing van dit stelsel geen strijd met 6 EVRM oplevert. Er is op enig moment door de Hoge Raad bepaald, dat als je bepaalde argumenten bij de rechter-commissaris niet aanvoert dat dan het gesloten stelsel van rechtsmiddelen van toepassing is en je verhinderd bent de kwestie aan de rechtbank voor te leggen. De rechtbank hoeft hier in ieder geval niet op in te gaan. Deze regeling is volgens de Hoge Raad niet in strijd met 6 EVRM. Als ik het daarmee vergelijk, dan denk ik dat als het ingevoerd wordt dat ook dat geen strijdigheid met 6 EVRM oplevert. Ook in de context dat het EHRM zegt dat een advocaat zich actief op moet stellen.

Opleiding

1998, Nederlands recht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam

Ervaring

In 1997 is de heer Kooijmans zijn carrière in het strafrecht begonnen als student-assistent van de Vakgroep strafrecht en later als assistent in opleiding respectievelijk universitair docent straf(proces)recht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. In 2002 promoveerde hij aan deze universiteit tot doctor. Vervolgens is hij in de periode van 2003 – 2006 wetenschappelijk medewerker respectievelijk gerechtsauditeur bij het Wetenschappelijk Bureau van de Hoge Raad der Nederlanden geweest. In 2006 heeft Kooijmans de overstap gemaakt naar de Universiteit van Tilburg. Hier is hij begonnen als hoofddocent straf(proces)recht bij het Departement Strafrechtswetenschappen. Sinds 2010 is hij daar hoogleraar straf(proces)recht en tevens voorzitter van het Department of Criminal Law.

Nevenfuncties

- Docent SSR-cursus Voordeelsontneming in het strafrecht;
 - Rechter-plaatsvervanger rechtbank Dordrecht;
 - Raadsheer-plaatsvervanger gerechtshof 's-Hertogenbosch;
 - Buitenlid van de Landelijke Reflectiekamer van het openbaar ministerie.
-

Onderstaande antwoorden zijn verkregen tijdens het interview dat heeft plaatsgevonden op 20 november 2012.

1. Wat vindt u van de introductie van de regiebijeenkomst in het vooronderzoek?

Ik vind dit goed, vanuit de gedachte dat het strafrecht het moet doen als systeem met beperkte middelen. Als een verdachte al vrij snel een bekennende verklaring aflegt, dan moet al vrij snel naar de vraag toegewerkt kunnen worden wat voor straf hij dan zou moeten krijgen. Kortom, we moeten ons vooral concentreren op datgene wat partijen verdeeld houdt. Als dat al in een heel vroeg stadium duidelijk wordt, en bij voorkeur dus al voor de zitting duidelijk is, dan kan op de zitting ook meteen doorgepakt worden en kan het onderzoek ter terechtzitting heel efficiënt verricht worden. Efficiëntie is belangrijk, maar het is geen allesomvattend doel. Als er op zitting nieuwe gegevens aan de orde komen dan moet dit ook kunnen, dan moet daar ruimte voor zijn. Maar alles wat je al in het kader van het voorbereidend onderzoek, ter voorbereiding op het eindonderzoek, hebt kunnen doen, dat moet je zo proberen te organiseren dat je het ook gedaan hebt. Een regiebijeenkomst kan daar echt aan bijdragen.

2. Denkt u dat de regiebijeenkomst in de praktijk aan zijn doel tegemoet zal komen, namelijk het panklaar aanbrengen van de zaak op zitting? Waarom wel of waarom niet?

Op zitting worden nu vaak verzoeken gedaan voor het uitvoeren van aanvullend onderzoek. Dit resulteert in een aantal gevallen in een terugwijzing naar de rechter-commissaris (verder te noemen: RC). Als dit onderzoek, door sturing van de RC en door uitvoering van zijn toezichthoudende rol, reeds in het vooronderzoek uitgevoerd kan worden, kan dit een positieve bijdrage leveren aan het panklaar aanbrengen van de zaak op zitting.

3. Denkt u dat de regiebijeenkomst van invloed zal zijn op de berechting binnen een redelijke termijn? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Je kunt je hierbij afvragen wat de redelijke termijn precies inhoudt/wat een redelijke termijn precies is. Wel denk ik dat het organiseren van een regiebijeenkomst kan bijdragen aan het voortvarender afdoen van de zaak.

4. Welke rol dient de rechter-commissaris volgens u tijdens de regiebijeenkomst te vervullen?

De RC zal een toezichthoudende rol moeten vervullen. Indien de wetgever meer structuur geeft aan de termijnen die de RC kan stellen voor het indienen van onderzoekswensen, en de RC verwacht dat deze termijnen overschreden zullen worden, dan valt te overwegen dat hij van zijn ambtshalve bevoegdheid gebruik moeten kunnen maken om onderzoekshandelingen die hij nodig acht uit te (laten) voeren.

5. Is het volgens u wenselijk om de verdediging te binden aan de regiebeslissingen van de rechter-commissaris?

Deze vraag kan ik niet volmondig met 'ja' beantwoorden, omdat het samenhangt met veel aspecten. Eén daar van is bijvoorbeeld dat het antwoord op de vraag of een niet of niet tijdig verzoek tot het horen van getuigen op een eerder moment gedaan had kunnen worden niet gemakkelijk te verkrijgen valt. Indien de verdachte bijvoorbeeld een andere raadsman in de arm neemt, die een andere verdedigingstrategie wenst te voeren dan zijn voorganger, dan is het de vraag of dit voor rekening van de verdachte moet komen.

Ook speelt het een rol of de verdediging beschikt over een volledig dossier. In zaken waarop meer dan 6 jaar gevangenisstraf staat, dient de politie een chronologisch overzicht van het onderzoek in het proces-verbaal te voegen. Als uit dat overzicht blijkt dat bepaalde onderzoekshandelingen niet in het proces-verbaal opgenomen zijn, dan kan het onthouden van die stukken nadelig zijn voor de verdachte. Deze stukken kunnen namelijk wel van belang zijn voor een verzoek en het onderbouwen van onderzoekshandelingen.

6. Ziet u het naar analogie toepassen van de regeling met betrekking tot de regiezitting (artikel 315 Sv) als mogelijkheid om de verdediging te binden aan regiebeslissingen van de rechter-commissaris? Zo ja, vindt u dat de verdediging door toepassing hiervan in zijn belangen wordt geschaad?

Ik zie dit als een mogelijkheid om de verdediging te binden aan de regiebeslissingen van de RC. Het zou dan bijvoorbeeld wel zo moeten zijn dat de verzoeken die gedaan worden bij de RC, worden getoetst aan het verdedigingsbelang en dat op zitting pas het noodzakelijkheids criterium voor de beoordeling toegepast wordt. Op die manier zou de verdediging niet in haar belangen worden geschaad.

7. Ziet u het naar analogie toepassen van het gesloten stelsel van rechtsmiddelen als een mogelijkheid om de verdediging te binden aan regiebeslissingen van de rechter-commissaris?

Ik zie deze mogelijkheid niet. De rechter heeft ambtshalve de bevoegdheid om (aanvullend) onderzoek uit te voeren als hij dit nodig acht. Ik ben van mening dat de verdediging de mogelijkheid moet houden om de rechter op deze ambtshalve bevoegdheid te wijzen. Op het moment dat het gesloten stelsel van rechtsmiddelen naar analogie toegepast zou worden, dan zou de verdediging deze mogelijkheid ontnomen worden. De verdediging zou daardoor in haar belangen worden geschaad.

Opleiding

2003, Nederlands recht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam

2009, Specialisatie opleiding strafrecht aan het Willem Pompe Instituut te Utrecht

2009, Specialisatie opleiding jeugdrecht aan het Willem Pompe Instituut te Utrecht

Ervaring

Deze respondent is direct na het afronden van de opleiding aan Erasmus Universiteit in de strafrechtadvocatuur gaan werken. De respondent is zowel een gespecialiseerde advocaat in het strafrecht als in het jeugdrecht.

Specialistenverenigingen

- Lid van de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten;
 - Lid van de lokale Vereniging van Strafrechtadvocaten.
-

Onderstaande antwoorden zijn verkregen tijdens het interview dat heeft plaatsgevonden op 20 november 2012.

1. Wat vindt u van de introductie van een regiebijeenkomst in het vooronderzoek?

Ik vind dit een goede zaak. Ik verwacht dat hierdoor het vooronderzoek gestroomlijnder kan verlopen. Ook komt het de equality of arms ten goede, omdat het voor de verdachte makkelijker wordt om tijdens het vooronderzoek invloed te hebben. Hierdoor krijgt hij een gelijkwaardigere positie. Tevens vind ik het goed dat de rechter-commissaris (verder te noemen: RC) als onpartijdige de voortgang van het onderzoek kan bewaken.

2. Denkt u dat het organiseren van een regiebijeenkomst voor al het soort zaken zinvol is?

Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Ik denk dat het organiseren van een regiebijeenkomst zinvol is in zaken waarin veel onderzoekswensen verwacht worden. Te denken valt dan bijvoorbeeld aan ingewikkelde of zwaardere zaken.

3. Denkt u dat de regiebijeenkomst in de praktijk aan zijn doel tegemoet zal komen, namelijk het 'panklaar' aanbrengen van de zaak op zitting? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Ik denk dat dit afhangt van het stadium waarin het opsporingsonderzoek zich bevindt en in welk stadium de bijeenkomst georganiseerd wordt. Indien de verdediging naar aanleiding van aanvullend onderzoek nog nader onderzoek wenst en de regiebijeenkomst heeft al plaatsgevonden, dan zou deze minder bij kunnen dragen aan het panklaar aanbrengen van de zaak op zitting. Indien er een summier verschil is tussen het dossier dat beschikbaar is tijdens de regiebijeenkomst en het eind proces-verbaal, dan zou de regiebijeenkomst zeker wel een goede bijdrage kunnen leveren. In dat kader is het belangrijk dat de officier van justitie zo snel mogelijk de stukken ter beschikking stelt.

4. Denkt u dat de regiebijeenkomst van invloed zal zijn op de berechting binnen een redelijke termijn? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Hoe eerder partijen bij elkaar komen om te bespreken wat voor onderzoek zij nog uitgevoerd willen hebben, hoe beter en hoe sneller het onderzoek afgerond kan worden en de zaak op zitting afgedaan kan worden.

5. Voor zover er in de praktijk niet optimaal aan het doel van de regiebijeenkomst tegemoet kan worden gekomen, wat zou er volgens u dan aangepast kunnen worden om dit wel te bewerkstelligen?

Belangrijk is dat de officier van justitie spoedig alle stukken beschikbaar stelt en volledige inzage geeft in het dossier. Daarnaast is het wenselijk dat er overlegd wordt over wanneer de regiebijeenkomst plaats zal of kan vinden. Wanneer dit in een relatief vroeg stadium zal

zijn, is het minder zinvol dan wanneer het onderzoek al ver(der) gevorderd is. Als laatste is het wenselijk dat er overleg plaatsvindt over de termijnen waarbinnen vorderingen of verzoeken tot nader onderzoek ingediend moeten worden.

6. Welke rol dient de rechter-commissaris volgens u te vervullen tijdens de bijeenkomst?

Het is belangrijk dat de RC een onpartijdige beoordeling maakt van de zaak en de onderzoekswensen. Een sturende rol, in die zin dat hij partijen wijst op welk onderzoek eventueel nog gedaan kan worden, vind ik onwenselijk. Het is aan de officier van justitie en aan de verdediging om kenbaar te maken wat voor onderzoek zij nog graag uitgevoerd willen zien.

7. Welke rol ziet u voor de advocaat weggelegd voor en tijdens de regiebijeenkomst?

Voorafgaand aan de regiebijeenkomst zie ik voor mij de rol weggelegd om in een zo vroeg mogelijk stadium een strategie uit te stippelen. Aan de hand daarvan kan ik concrete onderzoekswensen formuleren en deze goed onderbouwen. Tijdens de regiebijeenkomst zie ik voor mij de rol weggelegd de onderzoekswensen zo goed mogelijk te onderbouwen.

8. Welke rol ziet u voor de officier van justitie weggelegd voor en tijdens de regiebijeenkomst?

Ik vind dat de officier van justitie tijdens de regiebijeenkomst in mindere mate een rol moet spelen dan de verdediging, omdat hij zelf onderzoek kan laten verrichten door de politie en daardoor meer macht heeft.

9. Zou er volgens u verslaglegging plaats moeten vinden tijdens de regiebijeenkomst? Zo ja, hoe zou die verslaglegging er volgens u uit moeten zien?

Ik vind dat er verslaglegging plaats moet vinden in de vorm van een proces-verbaal, zodat voorkomen kan worden dat er discussie ontstaat over wat er besproken is. Omdat niet altijd precies genoteerd wordt wat er is gezegd en omdat zaken soms anders verwoord worden dan ze waren bedoeld, vind ik het belangrijk dat de officier van justitie en de verdediging na het opstellen van het proces-verbaal de gelegenheid krijgen dit te controleren en indien nodig aan te vullen.

10. Wat vindt u ervan als de verdediging wordt gebonden aan de regiebeslissingen?

Ik zou het geen goede zaak vinden wanneer de verdediging wordt verbonden aan de regiebeslissingen. Dit omdat het mogelijk is dat er nieuwe informatie naar voren komt, waardoor de proceshouding en de strategie van de verdediging kan veranderen. Tevens is het mogelijk dat de verdachte wisselt van advocaat. Ik ben van mening dat de verdediging de mogelijkheid moet behouden om terug te komen op eerder ingenomen standpunten en daarom niet gebonden mag worden aan regiebeslissingen.

11. Welk criterium zou de zittingsrechter volgens u moeten toepassen in praktijksituatie I en waarom?

Ik ben van mening dat voor de beoordeling van onderzoekswensen het verdedigingsbelang gehanteerd moet worden. Ook nu geldt, dat wanneer de verdediging tijdig onderzoekswensen kenbaar maakt deze worden beoordeeld aan de hand van het verdedigingsbelang en niet aan het noodzakelijkheids criterium. Wanneer voor de beoordeling het noodzakelijkheids criterium toegepast zou worden, dan vind ik dat dit de positie van de verdediging verzwakt.

12. Welk criterium zou de zittingsrechter volgens u moeten toepassen in de variatie op praktijksituatie I en waarom?

Zeker wanneer er zich nieuwe ontwikkelingen hebben voorgedaan moet naar mijn mening voor de beoordeling het verdedigingsbelang gehanteerd worden. Ook omdat dit volgens de wet het criterium is dat voor tijdig ingediende onderzoekswensen geldt. Wanneer in deze situatie het noodzakelijkheids criterium toegepast zou worden, vind ik dat dit nog sterker de positie van de verdediging verzwakt dan in praktijksituatie I.

13. Welk criterium zou de zittingsrechter volgens u moeten toepassen in praktijksituatie II en waarom?

Ook in deze situatie vind ik dat het verdedigingsbelang als maatstaf moet worden toegepast, om dezelfde reden als hiervoor gezegd (anders verzwakking van de positie van de verdediging).

14. Uit eerdere interviews is naar voren gekomen dat men het wenselijk vindt om de verdediging in bepaalde gevallen te binden aan de regiebeslissingen van de rechter-commissaris. Op het moment dat er een verzoek bij de rechter-commissaris is gedaan waar afwijzend op is beslist, of het verzoek is niet gedaan maar had wel gedaan kunnen worden, dan zien de geïnterviewden de mogelijkheid om de regeling van artikel 315 Sv, die toeziet op zaken waarin een regiezitting heeft plaatsgevonden, naar analogie toe te passen als dat verzoek opnieuw ter terechtzitting gedaan wordt. Dit betekent dat nieuwe of herhaalde verzoeken die eerder afgewezen zijn aan de hand van het noodzakelijkheids criterium worden getoetst.

Wat vindt u er van als dit zou gebeuren? Vindt u dat door het naar analogie toepassen van deze regeling het recht op een eerlijk proces wordt geschaad? Zo ja, waarom?

Ik zou het niet wenselijk vinden dat deze regeling naar analogie toegepast wordt voor zaken waarin een regiebijeenkomst heeft plaatsgevonden. Wanneer dit wel zou gebeuren, zou dit betekenen dat minder vaak het verdedigingsbelang voor de beoordeling van onderzoekswensen gehanteerd zou worden. Hierdoor kunnen verzoeken vaker worden afgewezen. Daarnaast vindt de regiezitting vaak in een veel later stadium plaats dan de regiebijeenkomst en is tijdens de regiezitting meestal al een eind proces-verbaal beschikbaar. Wanneer de regiebijeenkomst te laat plaats zou vinden, zou je weer uitkomen op een regiezitting/pro-formazitting. Dit zou geen goed doen aan het doel wat men wil bereiken met de regiebijeenkomst. Wanneer de regiebijeenkomst echter in een te vroeg stadium plaatsvindt en het eind proces-verbaal nog niet voorhanden is, is het niet wenselijk om de positie van de verdediging te verzwakken of deze te binden aan eerder genomen beslissingen. Dit zou naar mijn mening betekenen dat er geen sprake is van het recht op een eerlijk proces.

15. Daarnaast wordt als mogelijkheid gezien dat het gesloten stelsel van rechtsmiddelen naar analogie wordt toegepast, in die zin dat wanneer de rechter-commissaris afwijzend op het verzoek heeft beslist, de verdediging hiertegen in appel kan gaan bij de raadkamer gevangenhouding, maar het verzoek niet opnieuw ter terechtzitting kan doen, omdat dit stadium reeds is gepasseerd.

Wat vindt u er van als dit toegepast zou worden? Vindt u dat daardoor het recht op een eerlijk proces wordt geschaad? Zo ja, waarom?

Ook dit vind ik geen wenselijk idee. Wanneer de regiebijeenkomst plaatsvindt is er vaak nog geen volledig dossier beschikbaar. Hierdoor kan ik of niet alle onderzoekswensen die ik uitgevoerd zou willen zien kenbaar maken of kan ik de onderzoekswensen die ik wel kenbaar kan maken niet goed onderbouwen, omdat ik onvoldoende informatie heb. Ook al staat er tegen een afwijzing van een verzoek appel open bij de raadkamer, dan nog acht ik toepassing niet wenselijk. De raadkamer zal namelijk voortborduren op hetzelfde (onvollledige) dossier en ik zal in appel nog steeds niet goed kunnen onderbouwen waarom ik bepaald onderzoek uitgevoerd wens te hebben. Door de rechtsverwerking word ik als het ware buiten spel gezet en heb ik geen mogelijkheid meer terug te komen op het afgewezen verzoek. Ik ben van mening dat dit zou resulteren in een verzwakking van mijn positie.

Aanvulling buiten vragen om

Ik kan mij wel voorstellen dat bepaalde zaken, zoals bijvoorbeeld het wisselen van advocaat, voor rekening van de verdachte moet komen. Toch ben ik als advocaat van mening dat voor tijdig ingediende onderzoekswensen steeds het verdedigingsbelang gehanteerd moet worden voor de beoordeling. Ook begrijp ik dat het in de praktijk op deze manier misschien lastig werkbaar is, maar als advocaat wil ik mijn cliënt zo goed mogelijk bijstaan en bepleit ik dat zijn positie niet verzwakt wordt.

Opleiding

1989, Nederlands recht aan de Universiteit van Leiden
RIO

Ervaring

Deze respondent is in 1998 rechter geworden. In de periode tot 2010 is de respondent rechter geweest bij de civiele sector en de strafsector. Daarnaast is de respondent gedurende tweeënhalf jaar rechter-commissaris geweest. Sinds 2010 is de respondent zowel voorzitter van de meervoudige strafkamer als politierechter.

Onderstaande antwoorden zijn verkregen tijdens het interview dat heeft plaatsgevonden op 23 november 2012.

Inleiding

De mini-instructie geeft de verdediging de mogelijkheid om eventuele onderzoekswensen in een vroeg stadium aan de rechter-commissaris (verder te noemen: RC) voor te leggen. Vaak genoeg gebeurt het, en dat zien wij op zitting ook, dat de verdediging dat om welke reden dan ook niet doet. Dat kan zijn omdat iemand nog geen advocaat heeft of omdat de advocaat de zaak op de plank laat liggen totdat de behandeling ter zitting dichterbij komt. Het komt nu op de pro-formazitting en/of regiezitting bij de meervoudige kamer dan ook regelmatig voor dat de verdediging met onderzoekswensen komt, waarvan men zich af kan vragen of die niet eerder bedacht hadden kunnen worden. Het is mooi dat de RC de mogelijkheid krijgt om een regiebijeenkomst te organiseren, alleen vraag ik mij af of dit zinvol is als daar geen sanctie op staat.

Dat de RC een regievoerende rol krijgt vind ik goed. Ik denk dat je daar iets aan kunt hebben. Uitgaande van een actieve RC of partijen die zelf prijs stellen op een regiebijeenkomst, dan kun je alles wat we nu in grotere onderzoeken op de pro-formazitting of regiezitting bespreken reeds tijdens die regiebijeenkomst aan de orde stellen. Hier valt winst te behalen. In de eerste plaats zou die winst er zijn als je sancties kunt verbinden aan het feit dat iemand geen regiebijeenkomst heeft gevraagd of geen wensen heeft ingediend, en vervolgens op de zitting komt met onderzoekswensen. Als je daar een sanctie aan zou verbinden, dan zie ik hele grote voordelen. Je kunt dan namelijk zeggen dat men weet dat ze tijdig bij de RC aan hadden moeten kloppen. Als er onderzoekswensen bij RC zijn ingediend, de RC heeft op die verzoeken beslist en er zijn afspraken gemaakt, dan zie ik een voordeel als je vervolgens niet die hele discussie opnieuw hoeft te voeren op de zitting. Dit kan alleen maar als je kunt zeggen: "Wij vinden dat we jou mogen houden aan de afspraken die je bij de RC hebt gemaakt en wij vinden dat wij jou mogen houden aan het feit dat je juist niet bij de RC onderzoekswensen kenbaar hebt gemaakt." Zodra daar geen sanctie op staat, dan staat het de verdediging vrij om of niets te doen en de zitting af te wachten of om op zitting met nieuwe wensen aan te komen. Het voordeel dat je met de regiebijeenkomst zou kunnen behalen, waar je één RC voor nodig hebt in plaats van drie zittingsrechters, dat voordeel is dan weg. Met andere woorden: Ik vind het een geweldig idee, maar alleen als er sancties op staan. Er zullen goedwillende advocaten zijn die dankbaar gebruik maken en mee werken aan een efficiënt procesverloop, maar je zult ook advocaten tegen komen die dit, om welke reden dan ook, niet doen. Zolang de toepassing van het verdedigingsbelang voor het beoordelen van verzoeken in 'regiezaken' niet verandert als die verzoeken binnen de in artikel 263 Sv gestelde termijn worden gedaan, dan vrees ik dat de regiebijeenkomst te vrijblijvend is. Je kunt niet zeggen dat per definitie verzoeken afgewezen worden, omdat men niet heeft meegewerkt. Dat gaat te ver. Je kunt wel zeggen dat wanneer er geen gebruik is gemaakt van de mogelijkheden die er waren en je hebt tijdig onderzoekswensen kenbaar kunnen maken en dat heb je niet gedaan, dan gaan wij een beperkter criterium invoeren. Aan de hand van het noodzakelijkheids criterium zullen wij als zittingsrechter dan kijken of het

onderzoek nodig is. Als je een actieve RC hebt, dan zou dit niet vaak voor hoeven te komen en zou dat voor de zittingsrechter goed uitpakken. Honderd procent binden lijkt mij niet wenselijk, in die zin dat als het niet tijdig is ingediend er niets mee gebeurt. Toepassing van het noodzakelijkheids criterium lijkt mij wel een goede optie. Als wij zeggen dat we het dossier goed bestudeerd hebben en het verzochte onderzoek niet noodzakelijk vinden, dan wordt hier niemand door geschaad. Je zegt dit natuurlijk ook alleen maar als het ook daadwerkelijk niet noodzakelijk is. Als alle onderzoekswensen bij de RC aan de orde zijn geweest en er geen nieuwe feiten aan het licht zijn gekomen, dan kun je wel vragen hoe het kan dat er nieuwe verzoeken bij zijn gekomen. Als we die verzoeken dan vervolgens toetsen en er komt geen behoorlijke motivering van de verdediging en wij vinden het niet noodzakelijk, dan moet je zulke verzoeken ook makkelijk af kunnen wijzen. Onder die voorwaarden zou ik me kunnen voorstellen dat strafzaken vaker panklaar op de zitting komen.

1. Wat vindt u van de introductie van een regiebijeenkomst in het vooronderzoek?

Ik vind het goed dat de focus weer meer naar de RC gaat en hij weer terrein wint op de officier van justitie. Dit om de reden dat de RC onafhankelijk is en de officier van justitie niet. Daarnaast denk ik dat het processuele voordelen kan bieden in de zin van efficiëntie.

2. Denkt u dat het organiseren van een regiebijeenkomst voor al het soort zaken zinvol is? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Het zal vooral zinvol zijn in de relatief grotere onderzoeken. Bijvoorbeeld onderzoeken waarbij verschillende deelzaken lopen, waarbij verschillende verdachten betrokken zijn of waar je kunt verwachten dat er verschillende soorten dingen moeten gebeuren door verschillende instanties. Dus een groot onderzoek, waarbij je niet alleen deskundigen nodig hebt, maar waarbij er ook een aantal getuigen gehoord moet worden en waarbij het bijvoorbeeld gaat om meerdere soorten feiten en meerdere verdachten. Zaken waar je dan bijvoorbeeld aan kunt denken zijn drugs- en levensdelicten. Ik denk dat in relatief eenvoudige zaken weinig tijdswinst valt te behalen.

3. Denkt u dat de regiebijeenkomst in de praktijk aan zijn doel tegemoet zal komen, namelijk het 'panklaar' aanbrengen van de zaak op zitting? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet? (Aanvulling op inleiding).

Het kan een bijdrage leveren. Dit zal ook afhankelijk zijn van de actieve rol van de RC. Hoe actiever hij is, hoe groter de kans is dat de regiebijeenkomst aan zijn doel tegemoet zal komen. Dit geldt ook voor de officier van justitie en de verdediging. Daarnaast zal het afhangen van de mate waarin je partijen kunt houden aan de afspraken. Die combinatie zal het succesvol doen zijn of minder succesvol.

4. Denkt u dat de regiebijeenkomst van invloed zal zijn op de berechting binnen een redelijke termijn? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Dat weet ik niet zeker. Als er veel dingen qua onderzoek moet gebeuren, dan blijft dit tijd kosten. Ik denk niet dat hier grote wonderen verwacht kunnen worden. Van de andere kant zal de RC eerder weten wanneer er onderzoek uitgevoerd moet worden. Hij zal zicht hebben op wat er allemaal moet gebeuren en kan net wat efficiënter plannen en wat eerder beginnen. In die zin zou het kunnen dat het een klein beetje scheelt, maar ik verwacht eerlijk gezegd geen wonderen.

5. Voor zover er in de praktijk niet optimaal aan het doel van de regiebijeenkomst tegemoet kan worden gekomen, wat zou er volgens u dan aangepast kunnen worden om dit wel te bewerkstelligen?

De mogelijkheid van het verbinden van sancties en het houden aan afspraken. Je zou bijvoorbeeld kunnen zeggen dat wanneer iemand weet dat er een vervolging tegen hem is ingesteld, dat hij verplicht wordt op een eerder punt wensen aan te geven. Ik bedoel dat hiervoor de begintermijn voor het indienen van onderzoekswensen naar voren wordt gehaald. Wat je eigenlijk ook hoopt is dat partijen die regiebijeenkomst ook graag willen

gebruiken. Voor de verdediging bijvoorbeeld om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen. Als zij ook het nut zien van die regiebijeenkomst, dan kan dat naast de sancties ook een bijdrage leveren aan de beantwoording van het doel.

6. Denkt u dat de verdediging in zijn belangen wordt geschaad op het moment dat het noodzakelijkheids criterium toegepast zou worden.

Dat vind ik niet. Ten eerste niet omdat je dit alleen maar toepast wanneer de verdediging alle kansen al heeft gehad, maar ze bewust niet heeft benut. Ten tweede niet omdat je nog steeds alles wat nodig is (noodzakelijk is) uitvoert. Ik ben van mening dat rechters er niet op uit zijn om het verdedigingsbelang van de verdachte te beperken.

7. Welke rol dient de rechter-commissaris volgens u te vervullen tijdens de bijeenkomst?

Een actieve rol. Daaronder versta ik dat de RC voordat er een bijeenkomst plaatsvindt het dossier (redelijk) goed kent. Dat hij zelf al een idee heeft waar eventuele knelpunten zitten in het bewijs. Dat hij nagaat wat hij als advocaat of officier van justitie zelf nog uitgevoerd zou willen zien. Tijdens de regiebijeenkomst zal hij moeten bespreken welke wensen beide partijen hebben. Hij zal moeten kijken of dat onderzoek nodig is of niet en of er op een andere manier met een andere vorm van onderzoek tot hetzelfde kan worden gekomen. Ook zal hij zijn eigen inbreng moeten hebben, in die zin dat wanneer beide partijen ergens niet mee komen en hij daar zelf wel aan heeft gedacht dat hij vraagt of dat ook nog een punt is dat meegenomen moet worden. Op de zitting kan de rechtbank zich ook afvragen waarom bepaalde zaken niet zijn onderzocht. Dit zou je dan beter in het voorstadium bij de RC kunnen bespreken. Het zou bijvoorbeeld zo kunnen zijn dat de RC iets constateert waar partijen het mee eens zijn, maar niet bij stilgestaan hebben. Het kan ook zo zijn dat (een van de) partijen aangeven dat dat onderzoek niet uitgevoerd hoeft te worden. Je kunt dan vervolgens naar hun standpunt daarover vragen en een beslissing nemen of dat onderzoek wel of niet uitgevoerd wordt. Ik ben hierdoor niet bang dat partijen zeggen dat ze door die vraag van de RC de indruk hebben gekregen dat hij partijdig is. Dat is ook helemaal niet de insteek van een dergelijke bijeenkomst.

Samengevat zal hij moeten inventariseren wat onderzocht moet worden. Vervolgens kan hij samen met de partijen kijken hoeveel tijd er nodig is om het onderzoek uit te voeren en een soort tijdlijn opstellen waarna men denkt dat de zaak inhoudelijk behandeld kan worden. De RC dient dan zelf ook in de gaten te houden of de afgesproken tijd nagekomen wordt, met als doel alles binnen de afgesproken tijdspanne te halen. Dan kan de RC bijvoorbeeld ook helpen bij de appointering van de zaak en een inschatting maken van de tijd die nodig is voor de inhoudelijke behandeling. Dit zou kunnen resulteren in een hopelijk efficiëntere appointering, in die zin dat zaken niet te kort of te lang worden ingepland en dat ze pas worden ingepland als ze naar verwachting ook echt panklaar zijn.

8. Wanneer het onderzoek van de rechter-commissaris niet binnen de termijn van de voorlopige hechtenis is afgerond (104 dagen) en de zaak wordt pro-forma behandeld om over de verlenging van de voorlopige hechtenis te beslissen, hoe zou dit volgens u uitpakken voor de rol van de rechter-commissaris?

Door de meervoudige kamer zal bekeken moeten worden of de voorlopige hechtenis van de verdachte moet voortduren of niet. Op dit moment gebeurt dit in de vorm van een pro-formazitting. De pro-formazittingen zullen nog steeds blijven bestaan. Als het regiegedeelte bij de RC ligt, dan kunnen we die pro-formazitting beperken tot het beoordelen van eventuele verzoeken tot schorsing van de voorlopige hechtenis. Dit hoeft, afhankelijk van de zaak, niet lang te duren. Als je op die zitting ook de hele regie zou bespreken, zou dit langere tijd in beslag nemen. Als het onderzoek bij de RC nog loopt, dan zal je de zaak naar hem terug moeten verwijzen. Je kunt dan bijvoorbeeld terugverwijzen teneinde de reeds toegewezen getuigen te horen en van de reeds lopende onderzoeken de voortgang te bewaken. Daarnaast kun je denken aan een open of een half open terugverwijzing. Als de RC toch al degene is die in feite de hele regie voert, dan kun je iets sneller zeggen dat de RC mag doen wat hij heeft toegezegd te zullen doen en daarnaast alles wat hij in het kader van het

onderzoek nog van belang vindt. Afhankelijk van de zaak zul je de RC iets meer of iets minder beperken in het onderzoek wat hij nog nodig acht.

9. Welke rol ziet u voor de advocaat weggelegd voor en tijdens de regiebijeenkomst?

Voor de regiebijeenkomst dat hij in een vroeg stadium het dossier zodanig bestudeert dat hij inventariseert welke onderzoekswensen er in het kader voor de verdediging noodzakelijk zijn. Hij zal dan ook in een vroeg stadium het dossier met zijn cliënt moeten bespreken. Daarna zal hij naar de RC moeten stappen om hem te vragen het gewenste onderzoek uit te voeren. Als hij denkt dat het houden van een regiebijeenkomst zinvol is, dan kan hij dat ook kenbaar maken. Hoe eerder de verdediging aangeeft welk onderzoek zij uitgevoerd wil hebben, hoe eerder met het beoordelen van de verzoeken en het uitvoeren van dat onderzoek begonnen kan worden. Tijdens de bijeenkomst zal hij zijn wensen goed moeten onderbouwen en waar nodig moeten aanvullen. Hij zal zich daar op moeten voorbereiden. Hij zal ook voorbereid moeten zijn op het reageren op eventuele wensen van de officier van justitie, bijvoorbeeld een persoonlijkheidsonderzoek van zijn cliënt.

10. Welke rol ziet u voor de officier van justitie weggelegd voor en tijdens de regiebijeenkomst?

De officier van justitie kan heel veel zelf, waarbij hij de RC niet nodig heeft. Voor zover de officier van justitie dingen wil waar hij de machtiging van de RC wel voor nodig heeft, dan zal hij zich daar in een vroeg stadium over moeten beraden. Hij zal zich tevens moeten beraden over de wensen van de verdediging en daarover een standpunt moeten innemen. Hij zal de RC van zijn kant de nodige informatie moeten geven die de RC in staat stelt een goede beslissing te nemen, wanneer er een verschil in mening bestaat tussen de verdediging en de officier van justitie.

11. Zou er volgens u verslaglegging plaats moeten vinden tijdens de regiebijeenkomst? Zo ja, hoe zou die verslaglegging er volgens u uit moeten zien?

Verslaglegging is nodig om later te kunnen toetsen wat er is besproken. Als je dat niet doet, dan kan er later gezegd worden dat bepaalde dingen niet of anders zijn gezegd tijdens de regiebijeenkomst. Die verslaglegging zal ook in het dossier terecht moeten komen, in die zin dat iedereen kan zien wat er is besproken op die regiebijeenkomst. Anders kan je ook niet zeggen dat je men aan bepaalde afspraken wilt houden.

12. Vindt u het wenselijk om de verdediging te binden aan de regiebeslissingen?

Binden in de zin van je mag mensen vragen waarom zij in weerwil van de gemaakte afspraken nu wat anders vinden. Je kunt daar gevolgen aan verbinden, maar ook weer niet te vergaande gevolgen. Het moet niet te vrijblijvend zijn.

13. Welk criterium zou de zittingsrechter volgens u moeten toepassen in praktijksituatie I en waarom?

Het verdedigingsbelang. Omdat de verdediging in een zeer vroeg stadium volgens 'het boekje' heeft aangegeven wat zij wilde en waarom. Dan kan het best zijn dat de RC dat om een of andere reden heeft afgewezen, maar dat moet je kunnen voorleggen aan de rechtbank, zodat dit getoetst kan worden. Het is namelijk niet zo dat de RC een soort eindoordeel geeft. Als het ruimschoots van te voren aangegeven wordt dan moet je de verdediging daarin niet beknotten.

14. Welk criterium zou de zittingsrechter volgens u moeten toepassen in de variatie op praktijksituatie I en waarom?

Het is natuurlijk zo, dat als er dingen gebeuren die de verdediging niet had kunnen weten en om die reden vraagt om nadere getuigen, dat je dan niet kun zeggen dat je een enger criterium, zoals het noodzakelijkheids criterium, toepast. Dat is ook niet de bedoeling van de wet. Die zegt namelijk dat het verdedigingsbelang moet worden toegepast. In beide situaties vind ik dat het verdedigingsbelang moet worden toegepast, en bij onvoorziene omstandigheden al helemaal.

15. Welk criterium zou de zittingsrechter volgens u moeten toepassen in praktijksituatie II en waarom?

Zolang de wet op dit punt niet verandert, zal het verdedigingbelang toegepast moeten worden. Ik zou me wel kunnen voorstellen dat de wetgever iets doet op dat punt, maar zolang de wet is zoals deze is dan houd ik me aan de wet en moet het verdedigingsbelang toegepast worden.

16. Wat zou u er van vinden als de regeling die is opgenomen in artikel 315 Sv voor zaken waarin een regiezitting heeft plaatsgevonden, naar analogie toegepast wordt voor zaken waarin een regiebijeenkomst heeft plaatsgevonden? Dit betekent dat nieuwe of herhaalde verzoeken die eerder afgewezen zijn aan de hand van het noodzakelijkheidscriterium worden getoetst. Vindt u dat door het naar analogie toepassen van deze regeling het recht op een eerlijk proces wordt geschaad? Zo ja, waarom?

Ik herinner mij de situatie van een zaak waarin al een regiezitting was geweest en waarbij er geen wensen naar voren waren gebracht. Op een gegeven moment kwam er een nieuwe advocaat, die kort gezegd vond dat de vorige advocaat wat steken had laten vallen. Als deze advocaat op de zitting met allerlei nieuwe onderzoekswensen komt, omdat hij van mening is dat de vorige advocaat dit ten onrechte niet had gevraagd, dan vrees ik dat nog steeds het verdedigingsbelang moet worden toegepast. Temeer als hij zich verzet dat de behandeling van de zaak in de stand van de vorige zitting wordt hervat. Je moet in dat geval opnieuw beginnen met de behandeling en ook de onderzoekswensen opnieuw beoordelen. Ik denk dan ook niet dat deze regeling naar analogie toegepast zou kunnen worden.

Voor zaken waarin de RC al eerder heeft beslist over bepaalde getuigenverzoeken, vind ik dan nog steeds dat het verdedigingsbelang toegepast moet worden. Dit om de eerder genoemde reden dat de RC niet een onafhankelijke zittingsrechter is.

17. Als de rechter-commissaris afwijzend op een verzoek heeft beslist, kan de verdediging hiertegen in appel gaan bij de raadkamer. Wat vindt u ervan als de regeling omtrent het gesloten stelsel van rechtsmiddelen voor regiezaken wordt toegepast, in die zin dat het verzoek niet opnieuw ter terechtzitting gedaan kan worden omdat dit stadium reeds gepasseerd is? Vindt u dat daardoor het recht op een eerlijk proces wordt geschaad? Zo ja, waarom?

Alleen wanneer de RC een verzoek heeft afgewezen en de verdediging besluit om hier niet tegen in appel te gaan bij de raadkamer. In dat geval zou ik op de zitting zeggen dat het verzoek niet nogmaals wordt besproken, omdat men rechtsmiddelen tot hun beschikking heeft gehad en die niet heeft benut. Ons strafrecht is gebaseerd op het onmiddellijkheidsbeginsel. De meervoudige kamer moet een oordeel kunnen vormen over al het bewijsmateriaal. Tevens heeft zij een eigen vrijheid om bepaalde getuigen te horen wanneer zij dit noodzakelijk vindt. In het geval dat de rechtsmiddelen wel zijn benut en de raadkamer heeft ook afwijzend op het verzoek beslist, dan kan het niet zo zijn dat de meervoudige kamer zou moeten zeggen dat de kansen zijn verspild. Ik denk niet dat de meervoudige kamer gebonden moet worden aan de beslissing van de RC en de raadkamer. Zij moet mogen zeggen dat zij het onderzoek wel nodig vinden. Ik vind het een foute gedachte dat als wij het gevraagde onderzoek niet nodig vinden, dat wij dan mogen zeggen dat we het verzoek niet toewijzen omdat de RC en de raadkamer hierover al beslist hebben. In dat geval moet de meervoudige kamer het verzoek kunnen beoordelen aan de hand van het noodzakelijkheidscriterium in plaats van aan het verdedigingsbelang.

18. In de gevallen waarin u van mening bent dat het wenselijk is om het noodzakelijkheidscriterium toe te passen, op welke wijze zou de wet volgens u dan aangepast kunnen worden?

Er zou dan een regeling moeten komen om de verdediging te stimuleren/te verplichten om in een eerder stadium naar de RC te gaan met onderzoekswensen. Het moeilijke is echter om een begintermijn hiervoor te bepalen. Je kunt wel een termijn stellen nadat men weet wanneer er een onderzoek loopt, maar het probleem wat dan op kan spelen is dat je een discussie krijgt dat men het toch nog niet wist. Dit is dan ook lastig hanteerbaar. Vanaf het

moment dat iemand bijvoorbeeld in bewaring wordt gesteld, dan zou je kunnen zeggen dat er een termijn gaat lopen waarbinnen je moet gaan nadenken over onderzoekswensen. De moeilijkheid die hier weer aan vast zit, is dat in dat stadium het onderzoek nog heel pril is. Zolang het onderzoek niet gereed is en je voor een deel ook niet kunt weten wat het onderzoek inhoudt, kun je ook weer niet van iemand verwachten dat hij op dat moment al zijn onderzoekswensen op tafel legt. Die 10 dagen termijn uit artikel 263 Sv is zo gek nog niet, omdat de officier van justitie vindt dat het onderzoek dan afgerond is. Wat bijvoorbeeld in dat kader wel kan, is dat de officier van justitie een soort mededeling doet dat naar zijn mening het onderzoek afgerond is en dat er vanaf dat moment een bepaalde termijn gaat lopen voor de verdediging om onderzoekswensen in te dienen. Van de andere kant kan ook de officier van justitie nadien weer met onderzoekswensen komen, al dan niet naar aanleiding van onderzoekswensen van de verdediging of de regiebijeenkomst. Ik kan dan ook geen goed punt bedenken waarop de termijn voor het indienen van onderzoekswensen gaat lopen.

Opleiding

1992, Nederlands recht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam
2001, RAIO

Ervaring

Sinds 2001 is de respondent werkzaam in het strafrecht. In 2004 is de respondent benoemd tot arrondissementsofficier. De respondent is op dit moment kwaliteits officier van justitie

Nevenfunctie

Bestuurslid van de Stichting Exodus Rotterdam

Onderstaande antwoorden zijn verkregen tijdens het interview dat heeft plaatsgevonden op 30 november 2012.

1. Wat vindt u van de introductie van een regiebijeenkomst in het vooronderzoek?

Ik vind dit goed. Het is eigenlijk een soort vastlegging van een praktijk die sommige Rotterdamse rechter-commissarissen al toepassen. Je kunt je wel afvragen of regie alleen maar bij de rechter-commissaris (verder te noemen: RC) past of dat er niet ook een bepaling zou moeten komen die de regie neerlegt bij de pro-formasamenstelling. Het is namelijk nog niet wettelijk vastgelegd dat deze samenstellingen ook regie kunnen voeren, hoewel ze dit in de praktijk al wel doen. Ik denk dat je de mogelijkheid voor een regiebijeenkomst in zowel in de fasen bij de rechter-commissaris (de fasen voor en na de eerste zitting) als in de fase van de pro-formazitting formeel moet vastleggen in de wet. In het vooronderzoek gaat dit nu gebeuren, maar niet voor de fase daarna. Dit vind ik een gemiste kans. Ik vind dat je daarmee de pro-formasamenstelling een kader ontzegt waarbinnen zij, naast of samen met de RC, regie kunnen voeren.

Daarnaast vind ik dat de regiebijeenkomst meer status zou moeten krijgen, in die zin dat je de deelnemers aan die regiebijeenkomst en aan de afspraken die daar zijn gemaakt kunt binden. Dat betekent niet dat er niet opnieuw onderzoekswensen mogen worden geuit nadat de regiebijeenkomst is geweest. Hier kan natuurlijk altijd aanleiding voor zijn. Maar wel dat de beslissingen die zijn gemaakt of genomen over onderzoekshandelingen, dat die vastliggen en dat die niet nog eens een keer bij de meervoudige strafkamer aan de orde gesteld kunnen worden. Dat gebeurt nu heel vaak en dat is zonde van de tijd.

2. Denkt u dat de regiebijeenkomst in de praktijk aan zijn doel tegemoet zal komen, namelijk het 'panklaar' aanbrengen van de zaak op zitting? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

In zijn algemeenheid denk ik dat de regiebijeenkomst daar wel aan bij kan dragen. Ik denk wel dat als je de regeling wat aan zou scherpen, in die zin dat er gevolgen verbonden worden aan de afspraken die tijdens de regiebijeenkomst zijn gemaakt, dat het dan nog meer doel zou treffen. Je hebt dan niet meer de mogelijkheid om een soort van hoger beroep bij de pro-formazitting in te dienen. Je zou dit praktisch op kunnen lossen door de RC voorafgaand aan de pro-formazitting contact te laten hebben met de samenstelling van de meervoudige strafkamer. Dit kan echter de rechterlijke onafhankelijkheid aantasten en de vraag is in hoeverre dit wenselijk is.

3. Voor zover er in de praktijk niet optimaal aan het doel van de regiebijeenkomst tegemoet kan worden gekomen, wat zou er volgens u dan aangepast kunnen worden om dit wel te bewerkstelligen?

Ik denk allereerst dat partijen gebonden moeten kunnen worden aan de afspraken. In de wet staat nu dat de regiebijeenkomst in het vooronderzoek kan worden belegd. Het voorbereidend onderzoek is echter heel erg breed, daar valt namelijk ook het opsporingsonderzoek onder. Het lijkt mij ondoenlijk voor een RC, om bijvoorbeeld op het moment dat iemand nog niet is aangehouden, om dan al regie te gaan voeren. Voor het OM

is dit ook onwerkbaar. Op het moment dat mensen nog niet zijn aangehouden, zij wij nog volop bezig met het verzamelen van bewijs. Ik wil dan niet prijsgeven met welke opsporingsmethode(n) we bezig zijn en bijvoorbeeld welke getuigen er gehoord gaan worden. Ik denk dat je in de wet ook een tijdstip moet opnemen vanaf welk moment een regiebijeenkomst kan plaatsvinden, hetzij bij de RC hetzij bij een zittingscombinatie. Ik denk dat dit tijdstip in ieder geval moet liggen na aanhouding en voorgeleiding van de verdachte. Op dat moment is er ook al een dossier klaar op basis waarvan alle partijen beslissingen kunnen nemen over welke onderzoekshandelingen zij uitgevoerd willen hebben. Ik ben bang dat je anders ontzettend veel fishing expeditions krijgt. Het is echter lastig om een exact moment te bepalen, omdat een goed moment voor iedere zaak anders kan zijn en je ook te maken hebt met botsende belangen. Voor het OM is het beste moment wanneer het proces-verbaal van de politie compleet is, dus als het onderzoek volledig is afgerond. Dan heb je volledige openheid en weet ook iedereen welke personen in het dossier terug komen en welke getuigen zijn gehoord. Ik kan me voorstellen dat dit voor de verdediging ook het allerbeste moment is. Het moment dat het eind proces-verbaal compleet is kan echter heel lang duren. Zeker als een verdachte in voorlopige hechtenis zit, kun je niet zeggen dat er pas regie gevoerd gaat worden op het moment dat het onderzoek echt helemaal is afgerond. Aan de andere kant kan er een heel groot deel van de gewenste onderzoekshandelingen al gehaald worden uit het voorgeleidingsdossier. Ik zou dan zeggen dat de regiebijeenkomst op zijn vroegst na de voorgeleiding kan plaatsvinden.

4. Welke rol dient de rechter-commissaris volgens u te vervullen tijdens de bijeenkomst?

Ik denk dat hij absoluut een sturende rol moet vervullen, want hij is degene die uiteindelijk beslist wat er gaat gebeuren. Dat betekent dat hij niet als een soort mediator kan optreden. Het veronderstelt voorafgaand aan de bijeenkomst kennis van het dossier en ook een eigen inbreng. Een strafrechter is niet lijdelijk en heeft een eigen verantwoordelijkheid met betrekking tot de kennisneming van het dossier en het nemen van de beslissingen. Ook in de fase bij de RC zal daar op dezelfde wijze invulling aangegeven moeten worden. Deze invulling zou met de rol van de officier van justitie kunnen botsen op het moment dat de RC vraagt om bepaalde opsporingshandelingen die op dat moment volgens de officier van justitie niet tactisch verantwoord zijn. Als officier van justitie ben je daar echter zelf bij en kun je daarover je standpunt naar voren brengen. Partijen gehoord hebbende is het vervolgens aan de RC om een beslissing te nemen of het wel of niet nodig is. In die zin kan de RC tijdens de regiebijeenkomst wel een deel van het onderzoek van de officier van justitie gaan overnemen. Dat is lastig, maar alle partijen zullen moeten leren daar goed mee om te gaan. Ik denk dat het belangrijk is dat we tussentijds meer gaan communiceren met de RC over het verloop van het onderzoek en de haken en ogen, zodat hij een goed beeld heeft van de fasen van het onderzoek.

5. Welke rol dient de officier van justitie volgens u te vervullen voor en tijdens de bijeenkomst?

Ik denk dat een officier van justitie ook zelf kan initiëren dat er een regiebijeenkomst wordt belegd op een bepaald moment.

Als je als grond voor de voorlopige hechtenis het onderzoek aanvoert, dan is het al verplicht om aan te geven welk onderzoek dat is. Vaak wordt daarbij ook een termijn aangegeven. Ik denk dat de advocaat in dit stadium ook actiever moet worden. Nu gebeurt het heel vaak dat de verdediging pas in een zeer laat stadium onderzoekswensen kenbaar maakt.

6. Zou er volgens u verslaglegging plaats moeten vinden tijdens de regiebijeenkomst? Zo ja, hoe zou die verslaglegging er volgens u uit moeten zien?

Ik denk dat het goed is dat er een griffier aanwezig is bij de regiebijeenkomst en dat er een verslag wordt gemaakt met de beslissingen in de vorm van een proces-verbaal. Dit proces-verbaal kan vervolgens toegevoegd worden aan het dossier, zodat de zittingscombinatie ook weet welke afspraken er zijn gemaakt.

7. Vindt u het wenselijk om de verdediging te binden aan de regiebeslissingen van de rechter-commissaris? Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet?

Ja. Zoals de regiebijeenkomst nu in de wet is opgenomen, zijn er nog steeds allerlei mogelijkheden om ook na de regiebijeenkomst de zaak kwaadgezegd te frustreren. Als verdediging heb je nu het recht om tien dagen voor iedere zitting onderzoekswensen op te geven. Het criterium waarop dat kan worden afgewezen is het verdedigingsbelang. Als je in die bepaling niet vermeldt dat voor zo ver het gaat om getuigen die zijn afgewezen tijdens de regiebijeenkomst dat je dan niet opnieuw met dit verzoek kunt komen, dan wordt dit open gelaten. Als de inhoudelijke behandeling is bepaald en de advocaat geeft tijdig voor die zitting nog getuigen op, dan moet de zittingscombinatie op basis van het verdedigingsbelang gaan beoordelen of die getuigen alsnog gehoord worden. Dit kan mogelijk verdere vertraging als gevolg hebben, waardoor een regiebijeenkomst zinloos kan blijken te zijn. Er zijn advocaten die het nut zien van het proces zoveel mogelijk vertragen. Vaak heeft dat ook nut, want hoe langer het duurt voordat een zaak behandeld kan worden, hoe meer druk er zit op de voorlopige hechtenis. Daarnaast speelt het een rol bij de strafoplegging, in die zin dat de straffen lager worden. Het loont dus om de boel te vertragen, want uiteindelijk heeft de verdachte hier voordeel van. Het maakt daarbij niet uit door wiens toedoen de vertraging is veroorzaakt.

8. Welk criterium zou de zittingsrechter volgens u moeten toepassen in praktijksituatie I en waarom?

Volgens de wet is dit het criterium van het verdedigingsbelang en dat is heel ruim. Mijn voorkeur heeft het om in dat geval het noodzakelijkheidscriterium van toepassing te laten zijn, gegeven die eerdere beslissing van de rechter-commissaris. Naar mijn mening zou de zittingscombinatie de beslissing van de rechter-commissaris op marginale wijze moeten toetsen. Door toepassing hiervan denk ik dat het belang van de verdediging enigszins wordt beperkt, maar ik denk dat deze beperking niet onacceptabel is. De verdediging heeft namelijk de gelegenheid gehad haar standpunt naar voren te brengen en daar heeft uiteindelijk een rechter een oordeel over gegeven. Daarnaast bestaat er als soort hoger beroep nog de mogelijkheid om het verzoek door de zittingscombinatie te laten toetsen aan de hand van het noodzakelijkheidscriterium. Omdat je in twee instanties een rechterlijke toetst hebt van het verzoek, weliswaar op basis van een strenger criterium, denk ik dat dit wel de toetst van artikel 6 EVRM kan doorstaan.

9. Welk criterium zou de zittingsrechter volgens u moeten toepassen in de variatie op praktijksituatie I en waarom?

Je kunt dan nog steeds het noodzakelijkheidscriterium toepassen, want de noodzakelijkheid vloeit dan bijna als vanzelf voort uit die nieuwe omstandigheden. Het is dan wel aan de verdediging om concreet aan te geven dat het noodzakelijk is en waar de nieuwe omstandigheden uit bestaan.

10. Welk criterium zou de zittingsrechter volgens u moeten toepassen in praktijksituatie II en waarom?

Ik vind dat je in die situatie wel streng moet zijn en moet kunnen zeggen dat de gelegenheid geboden is en om die reden het noodzakelijkheidscriterium toegepast zal worden. Het hangt er natuurlijk wel vanaf om welke reden de verdediging geen gebruik heeft gemaakt van de gelegenheid. Als dit bijvoorbeeld is omdat er bij de planning geen rekening gehouden is met de agenda van de verdediging, dan is het niet eerlijk ze dat tegen te werpen.

11. Wat zou u er van vinden als de regeling die is opgenomen in artikel 315 Sv voor zaken waarin een regiezitting heeft plaatsgevonden, naar analogie toegepast wordt voor zaken waarin een regiebijeenkomst heeft plaatsgevonden? Dit betekent dat nieuwe of herhaalde verzoeken die eerder afgewezen zijn aan de hand van het noodzakelijkheidscriterium worden getoetst.

Ik zou dit een goed idee vinden, omdat er dan geen nieuwe regeling voor gemaakt hoeft te worden, maar het mogelijk is om in regiezaken naar deze regeling te verwijzen.

12. Als de rechter-commissaris afwijzend op een verzoek heeft beslist, kan de verdediging hiertegen in appel gaan bij de raadkamer. Wat vindt u ervan als de regeling omtrent het gesloten stelsel van rechtsmiddelen voor regiezaken wordt toegepast, in die zin dat het verzoek niet opnieuw ter terechtzitting gedaan kan worden omdat dit stadium reeds gepasseerd is? Vindt u dat daardoor het recht op een eerlijk proces wordt geschaad? Zo ja, waarom?

Uit het oogpunt van efficiëntie en voortgang vind ik dit wel een sympathieke gedachte. Anders heb je in eerste aanleg al drie instanties waar de beslissingen voorgelegd kunnen worden. Zelf zou ik dan denken dat er of geen mogelijkheid is tot appel bij de raadkamer over de beslissingen van de RC in de regiefase, maar dat er een soort hoger beroep ingediend kan worden bij de zittingscombinatie. Ofwel dat bij de zittingscombinatie niet opnieuw geklaagd kan worden. Ook dan vind ik niet dat de verdediging in haar belangen wordt geschaad, omdat het zo blijft dat het verzoek getoetst kan worden door twee instanties. De raadkamer zou het verzoek dan marginaal moeten toetsen. Dit heeft te maken met efficiëntie overwegingen. Daarnaast is de RC toch een rechter en daar mag je van verwachten dat hij goede beschikkingen afgeeft. Indien er na een beslissing van de RC appel wordt ingesteld bij de raadkamer en er doen zich na appel onvoorziene omstandigheden voor, dan moet de mogelijkheid blijven bestaan om het verzoek toch aan de zittingscombinatie voor te leggen. Het verzoek zou dan door de zittingscombinatie getoetst kunnen worden aan de hand van het noodzakelijkheids criterium.

Op het moment dat er geen gebruik gemaakt wordt van de appelmogelijkheid bij de raadkamer, zou in beginsel gezegd moeten worden dat ook niet opnieuw terug kan worden gekomen op het verzoek bij de zittingscombinatie. Dit ligt wel wat genuanceerder. Op het moment dat er dan nieuwe feiten en omstandigheden zijn gebleken, dan denk ik dat de rechter het verzoek toch wel zal moeten bekijken. Het verzoek zal dan niet terzijde geschoven kunnen worden enkel en alleen omdat men de appelmogelijkheid niet heeft benut.